פולע טאבעלע פון דער מלוכה-לאטעריע זעה 3 זייט

opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

הײנט 10 זייטען

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראשען

נייער פאלקסבלאט

№ 229 | לאדז, דאנערשטאג, כ"ח אלול תרצ"ב | צענטער יאהרגאנג | Łódź, Czwartek, 29 września 1932 r. | № 229

אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71 — Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71.

רעקאנסטרוקציע פון ענגלישען קאבינעט

סעמועל, סנאודען און סינקלער האבען דימיסיאנירט

לאנדאן, 28 (ספ. טעל.)

אויף דער זיצונג פון קאבינעט האבען די מיניסטארען סנאודען, סינקלער און סעמועל אנגעזאגט זייער דימיסיע, און דערנאך איז די זיצונג איבערגעריסען געווארען.

עס ווערט פאראויסגעזעהן די דימיסיע פון 7 ליבעראלען, וואס שטעהן נאהענט צו סעמועל'ן און וועלכע פערנעהמען פאסטענס מחוצ'ן קאבינעט.

מאקדאנאלד טרעט דעריבער צו צו דער רעקאנסטרוקציע פון קאבינעט.

ער טרעפט אן אויף מניעות, ווייל די קאנסערוואטיסטען בעמיהען זיך צו איבערנעהמען די וויכטיגסטע טעקעס.

היינט בייגאכט ריכט מען זיך אויף דער דורכפיהרונג פון דער פולשטענדיגער רעקאנסטרוקציע.

לאנדאן, 28 (ספ. טעל.)

דער קאנסערוואטיסט דזשאן גילמור איז נאמינירט געווארען אלס אינערן-מיניסטער; דער קאנסערוואטיסט וואלטער עלליאט — אלס אגרארמיניסטער, און דער ליבעראל גאלדפריי קאלינס — אלס סעקרעטאר פאר די ענינים פון שאטלאנד.

לאנדאן, 28 (ספ. טעל.)

אין זיין בריף צו מאקדאנאלד'ן בעמערקט סנאודען, אז ער קאן נישט בלייבען אין א רעגירונג, די פאליטיק פון וועלכער ער האלט אלס קאטאסטראפאלע פאר'ן וואויל פון לאנד, און שעדליכע אין יעדער הינזיכט.

סנאודען ווארפט פאר מאקדאנאלד'ן און זיינע קאלעגען, אז זיי האבען זיך לחלוטין אפגעגעבען דער קאנסערוואטיווער פאליטיק.

כל זמן די קאנסערוואטיווע האבען בעקומען די איבערגעוויכט אין דער רעגירונג איז די טאריףפראגע נישט בעריהרט געווארען. הגם זי האט בעמוזט אונבעדינגט געלעזט ווערען לטובת דער סיטואציע אין לאנד.

קיין איין אנגעזאגטער גוטער רעזולטאט פון פראטעקציאניזם איז נישט מקוים געווארען, נאר להיפוך: עס האט זיך פערקלענערט דער אויסערןהאנדעל, און עס האט זיך פערגרעסערט די ארביטסלאזיגקייט.

לאנדאן, 28 (ספ. טעל.)

מאקדאנאלד האט היינט פערעפענטליכט א דערקלעהרונג:

מיט 12 חדשים צוריק האבען מיר בעשלאסען נישט צו רעכענען זיך מיט די אינטערעסען פון די פארטייען. דער דאזיגער בעשלוס פערפליכטעט אויך אויף ווייטער. אונזער אויפגאבע איז נאך נישט געלייזט. עס עקזיסטירט אן'אפמאך וועגען ענטשעדיגונגען און חובות און אויך א ווירטשאפטליכע וועלט-קאנפערענץ.

כל זמן מיר וועלען נישט אויספיהרען אונזערע אויפגאבע, וועלען מיר פיהרען די ביזאיצטיגע פאליטיק.

פארטיי-אפווייכונגען האבען אפגעשוואכט אונזערע השפעות אין דער וועלט און זענען געווען א מניעה אין דער איצטיגער בעוועגונג לטובת „דעם ווידער-אויפבוי פון דער וועלט".

פאר גאלד, בריליאנטען, ביזשוטעריע

און לאמבארד-קוויטען

צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא, פיעטריקאווע 7

Dr. med.

D. ROZENCWAJG

צוריקגעקעהרט

16 נארוטאוויטשא 16, (פילסודסקיעגא 76)

טעל. 128-74

נעהמט אן פון 9–10 און פון 6–7 אווענד

לכבוד יום-טוב!

וויכטיג נייעס!

דערמיט מאך איך בעקאנט דער לאדזער בעפעלקערונג און פון דער אומגעגענד, אז איך האב

פערקלענערט די פרייזען

ווייבען

אויף שולדענריינ'ס

ווארשא, פראנציסקאנער 11

Nr. 11 . . . . נור 1.50 זל.

Nr. 33 . . . . „ 1.80 „

Nr. 65 גאנץ און האלב געצעהרט „ 2.20 „

88 און 89-ער . . . . . . צו 2.50 „

105 און 106 . . . . . . „ 3.20 „

ווי אויך עכטען אונגאר-וויין 3.25 א פלאש, ווי אויך פערש. ליבערמאנ'ס ווייגען פון ווארשא, פראנציסקאנער 19 צו זעהר ביליגע פרייזען. קומט און איבערצייגט אייך!

אלע מיינע געעהרטע קונדען ווינש איך א כתיבה וחתימה טובה צום נייעם יאהר.

מיט אכטונג גוטמאן

פל. וואלנאשטשי 11, טעל. 158-20 — 5928

לשמוע אל הרנה ואל התפלה.

עס ווערט געדאווענט ראש השנה ויום כפור

אין „ווייסען זאל"

43 זאכאדניא 43

מיט דעם בעריהמטען חזן וועלכען ס'איז געלונגען צו ענגאזשירען צו די היינטיגע ימים נוראים

ה' אברהם טארנאווער

מיט א גרויס איינשטודירט כאר.

בעקוועמע פלעצער. היגיענישע איינריכטונג.

פערזעהט אייך מיט פלעצער!

פלעצער ווערען פערדינגען טעגליך פון זונטאג פון 10 פריה ביז 10 אווענד.

5756 מיט אכטונג י. מ. ווייגטרויב.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה.

עס ווערט געדאווענט ימים נוראים אין דעם שעהנעם זאל אויף

10 פאלודניאווא 10

מיט גוטע בעל תפלות. פערזארגט אייך בעצייטענס מיט פלעצער.

5874 מיט אכטונג ד. פרידוואלד.

לשמוע אל הרנה ואל התפלה.

עס ווערט דעקאנט געמאכט דאס אין גרויסען

ענגלישען זאל

אלעיא 1-טער מאי 2

איז געלונגען צו אנגאזשירען אויף די היינטיגע ימים נוראים דעם בעריהמטען חזן, דעם לירישען העלדען-טענאר אברהם בעסער, וועלכער בעזיצט א קלינגענדע ריזען-שטימע מיט חזנישע קוואליפיקאציעס מיט א גוט איינשטודירטען כאר. דער זאל איז פריש רעמאנטירט. בעקוועמע פלעצער צו צוגענגליכע פרייזען. פערזעהט אייך מיט פלעצער.

5868 מיט אכטונג די אינהאבער.

אל. קושציושקי 21 „הזמיר" אל. קושציושקי 21

בית תפלה לימים נוראים

בעל מוסף הש"ץ מר

זאב זיעמבינסקי

מיט כאר - בעגלייטונג.

בילעטען-פערקויף טעגליך פון 10 פריה ביז 10 אווענד. 5762

לשמוע אל הרנה ואל התפילה

אין די שעהנע מעבלירטע צימערען פון ה'

קלאיי, שענקעוויטשא 22

פראנט, 2-טער שטאק — ווערט געדאווענט

ראש-השנה

יום-כפור

און סוכות

מיט גוטע בעלי-תפלות. טעלעפאן 159-32

מ'בעט וואס פריהער זיך צו פערזעהן מיט פלעצער.

Dr. Wajnberg

ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען

ציגעל-גאס 11, טעל. 126-02

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענד.

Dr. Z. RAKOWSKI

ספעציאליסט פאר

אויערען, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען

11 ליסטאפאד 9 (קאנסטאנטינער)

טעל. 127-81

שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7

נעמט אויך אן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 11–2.

אין כעלמי פון 8–9 פריה.

אזהרה גדולה!

אין גייערס רמיאן מעג מען שעכטען עופות נאר אויף

4 רזשגאווסקא 4

די שחיטה פון באוא-זארזשעווסקא 25

איז נבילה וטרפה.

ועד הרבנים עם ועד הכשרות ביי דער יודישער קהלה אין לאדז.

הזכרה.

היינט, דאנערשטאג, דעם 29. סעפט. 1932, 11 א זייגער פארמיטאג קומט פאר אויפ'ן בית החיים א הזכרה און ענטהילונג פון דער מצבה פון אונזער אינפערגעסליכען מאן און פאטער נ"ע

מרדכי בן ר' ציגעלפארב נטע ז"ל

צו וועלכער אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען צו קומען.

די פאמיליע.

מיטוואך, דעם 28. סעפטעמבער 1932 איז געשטארבען אין עלטער פון 42 יאהר אונזער מיטגליד

נ. ע. הענעך קאזלאווסקי

צו דער לוי', וועלכע קומט פאר היינט, דאנערשטאג, 12 א זייגער בייט. פון ראדאגאשטשער שפיטאל, ווערען איינגעלאדענט צו קומען אלע חברים און מתפללים, בכדי אפצוגעבען דעם פערשטארבענעם דעם לעצטען כבוד.

דער קאמיטעט

פון בית תפלה „תהלת ישראל" פאבריק. 19

צווישען סאוויעט-רוסלאנד און רומעניען
איז געקומען צו א הסכם וועגן א נישט-אגרעסיע-אפמאך

מאסקווע, 28 (ספ. טעל.)

דא גיט מען איבער די ידיעה, אז צווישען דער רומעניש ער און סאוויעטישער דעלעגאציע איז דערגרייכט געווארען א הסכם וועגן דעם נישט-אגרעסיע-אפמאך.

דער פונקט בעסאראביען ווערט אינגאנצען נישט דערמאהנט.

ביידע צדדים פערפליכטען זיך אלע סכסוכים צו דערלעדיגען אהן בענוצונג פון געוועהר.

פראנצויזיש-דייטשע האנדעלס-אונטערהאנדלונגען

פאריז, 28 (ספ. טעל.)

מאנטאג, דעם 3 אקטאבער, הויבען זיך אן אין פאריז אונטערהאנדלונגען צווישען דעלעגאטען פון פראנקרייך און דייטשלאנד וועגען קאנטינגענטען, וואס די דייטשע רעגירונג וויל איינפיהרען אין דער הינזיכט פון לאנדווירטשאפט-פראדוקטען, וואס ווערען אימפארטירט פון פראנקרייך.

מין. זאוואדזקי ביים מלוכה-פרעזידענט

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

דער מלוכה-פרעזידענט האט נעכטען אויפגענומען דעם פערטרעטער פון פרעמיער, מיניסטער וול. זאוואדזקי, וועלכער האט איהם אינפארמירט וועגען די לויפענדע ארבייטען פון דער רעגירונג.

פערטרעטער פונ'ם גראף גראווינא

ווארשא, 28 (טעלעפאניש)

„איסקרא" איז מודיע פון די קרייזען. וואס שטעהן נאהענט צום גענעראל-סעקרעטאריאט פון דעם פעלקער-בונד, אז מ'האט זיך דארט אפגעזאגט פון דעם געדאנק צו נאמינירען פראוויזאריש א הויכען קאמיסאר פון דעם פעלקער-בונד אויפ'ן ארט פונ'ם געשטארבענעם מארקיז גראווינא.

מ'האלט דארט פאר ראציאנעלער, דעפיניטיוו צו בעזעצען דעם פאסטען אין משך פון דער פעלקער-בונד-סעסיע.

וועלבסטמארד פון אנ'אינדוסט-ריעלער אין פאריז

פאריז, 28 (ספ. טעל.)

דער עסטרייכישער גרויס-אינדוסטריעלער, פעליקס פאלאק-פארנעדוש, דער שעף פון דער גרויסער פירמע „הערמאן פאלאק און זיהן" איז נעכטען ביי טאג בעגאנגען זעלבסטמארד.

נאציאנאל-סאציאליסטען גרייטען צו אנ'אנפאל אום ראש-השנה
אויף די יודישע שוהלען אין ווין

ווין, 28 (יט"א טעלעגראפיש).

די פאליציי האט פערבאטען א דעמאנסטראציע פון די נאציאנאל-סאציאליסטען, וועלכע האט געזאלט פארקומען דעם ערשטען טאג ראש-השנה.

די היטלעריסטען דראהען צוליב דעם פערבאט מיט נייע אונרוהען. די ווינער פאליציי מאכט פארבערייטונגען צו בעשיצען ראש-השנה די שוהלען.

ביליגער געווארען צוקער
מיט 20 גראשען אויף א קילא

ווארשא, 28. (ספ. טעל.) היינט איז פערעפענטליכט אין „דזשענניק אוסטאוו" א פעראָרדנונג פון פינאנץ-מיניסטעריום אין הסכם מיט'ן האנדעלס-מיניסטעריום און אגראר-מיניסטעריום, אויפ'ן סמך פון וועלכען, פון דעם 1. אקטאבער אן, וועט א קילא צוקער קאסטען מיט 20 גראשען ביליגער.

מען רעכט זיך אויך, אז טאבאק-אויסאר-בייטונגען זאלען אויך ביליגער ווערען.

א סענסאציע אין גענף
טיטולעסקו זאל זיין דער ממלא מקום פון דרומאנ'ען

לאנדאן, 28 (ספ. טעל.) די טיימס איז מודיע פון בוקארעשט, אז די רעזיגנאציע פונ'ם געזאנדטען טיטולעסקו, וועלכער האט, אלס פראטעסט געגען די סאוויעטיש-רומענישע אונטערהאנדלונגען זיך אנגעגעבען אין דימיסיע, (אלס געזאנדטער אין לאנדאן) איז נאך דערוויייל נישט אנגענומען געווארען.

טיטולעסקו איז אנ'ענטשלאסענער געגנער פון א נישט-אגרעסיע-פאקט מיט רוסלאנד, ווייל ער האלט, אז דער קעלאג-פאקט און ליטווינאוו'ס פראטאקאל גאראנטירען אויף א גענוגענדען אופן דעם שלום צווישען רומעניען און סאוויעט-רוסלאנד.

איצט האט זיך די רומענישע רעגירונג נישט געהאלטען ביי טיטולעסקו'ס עצות, און אנגעהויבען דירעקט צו אונטערהאנדלען מיט די סאוויעטען.

„ניוס קראניקל" רעדט וועגען טיטולעסקו'ן. ווי איינעם פון די קאנדידאטען אויפ'ן פאסטען פונ'ם גענעראל-סעקרעטאר ביי דעם פעלקער-בונד.

די צייטונג שטרייכט אונטער, אז ער וואלט געהאט פערזיכערט די אונטערשטיצונג פון די גרויסע מלוכות, און קודם כל פראנקרייך מיט איהרע פערבינדעטע, ווי אויך פון גרויס-בריטאניען.

בעשטראפען די היטלעריסטישע פערברעכער
פאדערען די סאציאליסטען פון דאנציגער שטאט-ראט

דאנציג, 28 (יט"א טעלעגראפיש).

אויף דער היינטיגער זיצונג פון שטאט-ראט האבען די סאציאליסטען אריינגעטראגען אנ'אינטערפעלאציע נעגען דעם היטלעריסטישען טעראר.

אין דער דיסקוסיע, האבען זיך אויך בעטייליגט די דייטש-נאציאנאלע געגען די היטלעריסטען און אויפגעפאדערט דעם דאנציגער סענאט, צו בעשטראפען די היטלעריסטישע פערברעכער.

די ערדציטערניש אין גריכענלאנד

ווין, 28 (ספ. טעל.)

דער צענטער פון דער ערד-ציטערניש, וואס האט געטראפען דעם באלקאנישען האלב-אינזעל — לויט אויסרעכנונגען פון געלעהרטע — געפינט זיך אינ'ם קראטער פון אנ'אונטערוואסער-וואולקאן, 300 מעטער טיף אונטער'ן אויבערפלאך פון ים.

די צאהל דער'הרג'עטע בעטרעפט 150 און פערוואונדעטע — 1000 מאן.

פון דער ענטוואפענונגס-קאנפערענץ
היינט זאל רעדען הערריא. — פאן-נייראט וועגע-פאהרען. — פרעסע-קאמוניקאט פון הענדערסאנען

גענף, 28 (ספ. טעל.)

היינט איז פארטגעזעצט געווארען די דיסקוסיע איבער דעם בעריכט פונ'ם גענעראל-סעקרעטאר.

עס האבען גערעדט די דעלעגאטען פון באליוויען און פון דער שווייץ.

די דיסקוסיע איז נאך היינט, געגען אלע דערווארטונגען, נישט פערענדיגט געווארען.

הערריא האט געמעלדען, אז ער וועט מארגען אנטייל נעהמען אין דער דיסקוסיע, און זיין רעדע ווערט דערווארט מיט גרויס שפאנונג.

ער זאל נישט ענטפערען אויף פאן-פאפען'ס אינטערוויא, נאר רעדען וועגען דעם ענטוואפענונגס-פראבלעם.

אויך דער לארד ספסיל, וועלכער לייטעט מיט דער ענגלישער דעלעגאציע אין סימאנס אפוועזענהייט, זאל אנטייל נעהמען אין דער דיסקוסיע.

פאן-נייראט זאל זיך אין דער דיסקוסיע נישט בעטייליגען.

בערלין, 28. (ספ. טעל.) היינט אין אוונט איז פאן נייראט ארויסגעפאהרען פון גענף קיין בערלין.

אנ'אפיציעלער קאמוניקאט שטעלט פעסט, אז אפלייגען זיין אוועקפאהר האט ער נישט געקאנט, ווייל ער מוז פערזענליך אנטייל נעהמען אין א וויכטיגער קאבינעט-זיצונג.

גענף, 28. (ספ. טעל.) דער פארזיצער פון דער ענטוואפענונגס-קאנפערענץ, הענדערסאן האט פערעפענטליכט א קאמוניקאט פאר דער פרעסע.

אין דעם קאמוניקאט ווערט געזאגט, אז הענדערסאן האט היינט קאנפערירט מיט נוראט'ן, זאלעסקי'ן, הימאנס'ן און מאדאריאגא'ן.

הענדערסאן רעכט זיך, אז פאר זיין צוריקקעהר קיין גענף, דעם 10. אקטאבער, אויף דער קומענדיגער זיצונג פונ'ם פרעזידיום, וועט דערגרייכט ווערען א געהעריגער פארשריט, וואס וועט געבען די מעגליכקייט צוזושטעלען דעם פרעזידיום א ראפארט און פארשלאגען די קראצעדור בנוגע די ענינים פון זיכערקייט און ענטוואפענונגס-גלייכקייט.

סאנאציע-רעדאקטארען וועלען זיך בעראטען

ווארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) די מאכט פון „כעבע" איז שטארק פעררינגערט צוליב דער ירידה פון דער פרא-רעגירונג פרעסע.

מחמת דעם זאל די קומענדיגע וואך פארקומען אין ווארשא א בעראטונגס-קאנפערענץ פון רעדאקטארען און ארויסגעבער פון סאנאציע-בלעטער.

געשלאגען דעם נייעם פראגער רב

ווארשא, 28. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) כוליגאנעס זענען היינט בעפאלען דעם נייעם פראגער רב, אברהם מיימאן און איהם שטארק צושלאגען.

די כוליגאנעס זענען ארעסטירט.

קויפט און פערשפרייט
„תוצרת ארץ-ישראל"
יעדער יוד דארף קויפען אויף ראש השנה ארץ-ישראל'דיגען האניג
דער ארץ-ישראל'דיגער האניג איז ריינער ביהנען-האניג, געהאדעוועט אויף פאמעראנצען און אקאליפטוס.
דער ארץ-ישראל'דיגער האניג איז דער בעסטער נאטוראלער האניג אין דער וועלט
דער ארץ-ישראל'דיגער האניג איז א פראדוקט פון יודישע ארבייט און ברענגט אייך א גרוס פון יודישען לאנד.
נוצט דעריבער אויף ראש השנה נור ארץ-ישראלדיגן האניג
א סלאיק פון 1 זל. אן. „תוצרת ארץ-ישראל" (ארץ-ישראל-געוועלב) שרודמיעסקא 1. טעלעפאן 193-42.
5885

Dr. Różaner
צוריקגעקעהרט

11 מיליאן ארבייטסלאזע אין אמעריקא

וואשינגטאן, 28 (ספ. טעל.)

לויט'ן קאמוניקאט פון דער אמעריקאנישער ארבייט-פעדעראציע, דערגרייכט איצט די צאהל ארבייטסלאזע אין די פעראייניגטע שטאטען — 11,400,000.

דער פעדעראציע-קאמוניקאט שטעלט פעסט, אז די צאהל ארבייטסלאזע האלט אין איין וואקסען.

לאנדווירטשאפט-הנחות אין דייטשלאנד

בערלין, 28 (ספ. טעל.)

דער פרעזידענט האט נעכטען אין אוונט אונטערגעשריבען אנ'אויסערארדענטליכע פעראָרדנונג וועגען רעדוצירען די פראצענטער פון די לאנדווירטשאפטליכע היפאטעק-חובות, ערב די עקזעקוציעס.

הינדענבורג ווערט א 85-ער
די פייערונגען לכבוד זיין געבורטס-טאג

בערלין, 28. (ספ. טעל.) דער פרעזידענט פאן-הינדענבורג וועט דעם 2. ק. ח. פייערען זיין 85-טען געבורטסטאג.

פאן-הינדענבורג האט אויסגעדריקט זיין פערלאנג, אז אין דעם טאג וויל ער פערברענגען אינ'ם ענגען קרייז פון זיין משפחה.

ער וועט אויסבעהמען נאר דעם קאנצלער פאן-פאפען און דערנאך וועט פארקומען א דעפילאדע פון די פאן-טרעגער פון רייכסטאג.

אין שייכות מיט דער זונטאגדיגער פייערליכקייט, זענען ארויסגעגעבען געווארען פערארדענונגען, וואס שאפען אפ פון דעם 1. ביז'ן 3. אקטאבער דעם אלגעמיינעם פערבאט פון פערזאמלונגען, בכדי אזוי ארום צו געבען די מעגליכקייט וואס גרעסערע מאסען צו מאניפעסטירען לכבוד דעם פרעזידענט.

היינט און פאלג. טעג !
שוידערהאפטע דראמע פון אונבעגרע-ניצטער ליבע און אפפערונג א. נאמען:
MISTIGRI
געזאנג פון לעבען און טויט.
— אין די הויפט-ראלען: —
Madeleine RENAUD
און NOEL NOEL
אויסער'ן פראגראם: קלאנג-צוגאבע און לאנד-אקטואליטעטען.
אנה. 4.30 נמ. שבת, זונטאג 1 בייטאג. הנחה-בילעטן גילטיג אהן בעגרענצונגען. פאפולערע פרייזען פון די פלעצער.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראנט, 2-טער שטאק
פערשידענע קאמגארנס
ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאדערנסטע דאמען-שטאפען אויף פאלטנס און קאסטיומען
מיט 30% ביליגער
קומט און איבערציוגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געפינט נאר
אין פראנט, ו' שטאק

Dr.
B. Robinzon
צוריקגעקעהרט
פיעטריקאווער 10, טעל. 86-131
נעמט אן פון 3-4 נאכמ. און פון $6^1/_2$-$7^1/_2$ נאכמ.

שטורעם-ווינד אין פּאָרטאָריקאָ

200 דערהרגעטע—עטליכע טויזענד פערוואונדעטע

סאַן־כואַן, 28. (ספּ. טעל.) איבער דעם אינזעל פּאָרטאָריקאָ איז אַדורך אַ מוראדיגער הוראגאַן. עס זענען אומגעקומען העכער 200 מאַן.

די צאָהל פערוואונדעטע בעטרעפט אין די טויזענדער.

הונדערטער משפחות זענען געבליבען אָהן אַ דאַך איבער׳ן קאָפּ.

אַ סך הייזער זענען צושאָטען געוואָרען.

שטאַרק געליטען האָבען די קאַווע־פּלאַנטאַציעס. די קאָמוניקאַציע מיט׳ן צענטער פון דעם אינזעל איז איבערגעריסען.

די הויפּט־שטאָט שטעלט פאָר מיט זיך אַ שרעקליך חורבן־בילד: נישטאָ קיין וואַסער, נישט קיין ליכט, נישט קיין טעלעפאָן.

די קליינע שיפען און לאָדקעס, וואָס האָבען זיך געפונען אין פּאָרט, שטעלען מיט זיך פאָר אַ באַרג בראָכוואַרג.

ע״ז זענען אַרונטערגעריסען געוואָרען די דעכער פון די סחורות־מאַגאַזינען.

די מעטעאָראָלאָגישע סטאַציע איז אינגאַנצען פערגאָסען, און די אינסטרומענטען האָט דער ווינד צושמעטערט.

די שולען און קירכעס זענען פערוואַנדעלט געוואָרען אין הקדשים.

דער אַמעריקאַנישער רויטער קרייץ שיקט אַרויס די קרבנות פון דער קאַטאַסטראָפע זאַפּאַסען פון מעהל, מלבושים און מעדיצינען.

דאָס אַמעריקאַנישע מיליטער און פלאָט־מיטגלידער נעהמען אַנטייל אין דער רעטונגס־אַקציע.

אויסגעהאַקט שויבען אין אַ יודישער באַנק

ווייטערע טעראָר-אַקטען פון די היטלעריסטען

בערלין, 28. (יט״א טעלעגראַפיש). פון ליגענבורג קומען ווייטער אָן ידיעות וועגען נייע אַנטיסעמיטישע טעראָר־אַקטען פון די היטלעריסטען. נעכטען זענען אויסגעהאַקט געוואָרען די שויבען פון דער יודישער באַנק.

הרב קוק איז אפּעריערט געוואָרען

ירושלים, 28 (יט״א טעלעגראַפיש) הרב הכולל קוק האָט אדורכגעמאַכט אַ נאָז־אָפּעראַציע. זיין געזונד־צושטאַנד איז אַ בעפרידיגענדער.

2 יודישע דעפּוטאַטען און 1 יוד. סענאַטאָר

געוועהלט צום גריכישען פּאַרלאַמענט

סאַלאָניקי, 28 (יט״א טעלעגראַפיש) ביי די וואַהלען צו דער יודישער קוריע, זענען אויסגעוועהלט געוואָרען 2 יודישע דעפּוטאַטען. איינער פון דער פּאָפּולער־פּאַרטיי, וואָס בעקעמפט ווענעזעלאָס׳ן— דניאל אלוף, און דער צווייטער אַ קאָמוניסט.

צום סענאַט איז געוועהלט געוואָרען איין יודישער סענאַטאָר פון דער פּאָפּולער־פּאַרטיי יצחק סציפּי. אלע ביז היינטיגע ד׳ יי יודישע פּאַרלאַמענט־פערשטעהער און דער סענאַטאָר מאלא, פאָרזיצער פון דער ציונ. אָרג. — זענען אדורכגעפאַלען.

רומענישער געריכט פערבאָטען

צו סעקוועסטרירען אַ יודישען מקום-קדוש

טשערנאָוויץ, (י.ט.א.) די פּוילישע האַנדעלס־ און אגראַר־באַנק אין טשערנאָוויץ האָט ארויפגעלעגט אַ סעקוועסטער אויף דער שוהל „אהל יצחק״, וועלכע איז געבליבען שולדיג דער באַנק 300,000 ליי. דער שוהל־בנין איז שיער נישט פערקויפט געוואָרען אַ קריסטליכען קונה אויף עפענטליכער ליציטאַציע.

דער יודישער ראַטמאַן ד״ר זיגפריד ראָזענצווייג האָט זיך געווענדעט צום געריכט מיט אַ ביטע צו אַנולירען דעם סעקוועסטער.

ד״ר ראָזענצווייג האָט געשטיצט זיין ביטע אויף דעם פּונקט פון רומענישען קולטוס־געזעץ, לויט וועלכען עס איז פערבאָטען צו סעקוועסטרירען הייזער אָדער לאָקאַלען, וואָס ווערען בענוצט אויף רעליגיעזע צוועקען.

דאָס געריכט האָט די ביטע פון ד״ר ראָזענצווייג גענומען אין אכט און פעראָרדענט אָראָפּצונעמען דעם סעקוועסטער פון דער שוהל „אהל יצחק״.

האַקענקרייצלער רופען ארויס

אונרוהיגע שטימונג פאַר ראש-השנה אין ווין

ווין (יט״א) די ווינער האַקענקרייצלער האָבען בכיוון צונויפגערופען אַ צוזאַמענפאָהר אויף ראש־השנה, כדי צו בעאונרוהיגען די יודישע בעפעלקערונג מיט אַנטיסעמיטישע פּאַראַדען און דעמאָנסטראַציעס, וועלכע וועלען פּאָרקומען פון 29. סעפּטעמבער ביז דעם 2. אָקטאָבער. עס ווערען אויך ערוואַרט אין ווין אַ רייה נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטישע גדולים פון דייטשלאַנד, ווי שטראַסער, רעהם און אַנדערע.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט זיך דאָס קהלה פּרעזידיום געשטעלט אין פערבינדונג מיט דער פּאָליציי וועגען זיכערען די רוה פון די יודישע מתפּללים. אין לעצטען מאָמענט האָט זיך די סיטואַציע נאָך מעהר פערשאַרפט, ווייל די סאָציאַל־דעמאָקראַטען און קאָמוניסטען האָבען בעשלאָסען אין דער זעלבער צייט צו אָרגאַניזירען געגען־דעמאָנסטראַציעס. די פּאָליציי האָט צונויפגערופען אַ בעראַטונג מיט די שייכות׳דיגע פּאָליטישע פּאַרטייען, כדי פּאָרערען פון זיי פּערזענליכע גאַראַנטיעס פאַר אָבהיטען רוה און אָרדנונג.

איז שוין פון רייכסטאַג

בערלין, 28. (ספּ. טעל.) די קאָמיסיע צו שיצען די רעכט פון רייכסטאַג האָט אָנגענומען אַ רעזאָלוציע פון די נאַציאָנאַל־סאָציאַליסטען, וועלכע שטעלט פעסט, אַז די אויפפיהרונג פונ׳ם רייכסטאַג־פּרעזידענט, געהרינג, אויף דער לעצטער זיצונג פון פּאַרלאַמענט איז געווען אין הסכם מיט דער קאָנסטיטוציע און רעגולאַמין.

פון דעם קאַנצלער פאָן־פּאַפּענס דעקלערונגען קומט אויס, אַז די רעגירונג איז געווען לכתחילה דעצידירט צו אויפלעזען דעם רייכסטאַג נאָך איידער עס איז געשטימט געוואָרען פאַר דעם אומצוטרויי־וואָטום און פאַר דעם אָפּשאַפען די דעקרעטען.

עס איז אויך אָנגענומען געוואָרען דער פאָרשלאַג פון די סאָציאַל־דעמאָקראַטען, וואָס אַנערקענט די אויפלעזונג פונ׳ם רייכסטאַג פאַר אַנטיקאָנסטיטוציאָנעל.

50 בעלנים אויף תלינים

12 פון זיי — מיט מיטעלער בילדונג, אַרבייטסלאָזע

וואַרשאַ, 28. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויפ׳ן פּאָסטען פונ׳ם אָפּגעזאָגטען תליון מאַטשעיעווסקי, וועלכער האָט „אַמטירט״ 12 יאָהר זענען ביז איצט איינגעפלאָסען 50 אָפּערטען פון פערשידענע מענשען.

12 פון זיי זענען מיט מיטעלער בילדונג, אַרבייטסלאָזע.

עס ווערט פאַרגעלייגט צו „אַרבייטען״ פאַר אַ מינימאַלער בעלוינונג.

400 חלוצים קיין ארץ-ישראל

אנגעקומען פון פּוילען

ירושלים, 28 (יט״א טעלעגראַפיש) קיין ארץ־ישראל זענען אָנגעקומען 400 חלוצים פון פּוילען.

חושך מצרים אין בריסעל

בריסעל, 28. (ספּ. טעל.) אין דער היגער עלעקטראָווניע איז מחמת אַ קורץ־שלוס, אויסגעבראָכען אַ שרפה.

די שטאָט זינקט אין פינסטערניש.

צוליב׳ן מאַנגעל אין עלעקטרישען שטראָם זענען די ציי טונגען נישט דערשינען.

ציהונג פון דער מלוכה-לאָטעריע

5-טע קלאַס — 18-טער טאָג

15,000 zł. Nr. 143158

Po 10.000 zł. Nr. 21093 99767.

Po 5,000 zł. Nr. 15069 25949 58699 134697.

Po 3,000 zł. Nr. 15268 50644 53768 62672 86997

Po 2.000 zł. Nr. 4790 10936 12628 18452 23691 29958 34938 67344 73707 76145 81702 88641 89391 90659 99700 101344 102967 105146 112735 112800 119508 119970 138119 146110 140343 152743 158457 159151

Po 1.000 zł. Nr. 2223 4035 5029 9594 10542 13783 14992 24006 24593 29327 31968 37990 42450 56016 57685 59737 64194 66987 76264 76729 82155 83754 85101 92528 95744 102134 103395 108627 112230 144189 144953 124515 126115 128119 129719 152808 157045 159829.

Po 250 złoych.

49 77 170 84 296 345 53 55 418 24 99 514 615 18 69 743 57 65 82 98 819 23 61 918 84 1005 66 201 53 83 361 74 413 513 660 838 47 83 923 2060 318 51 65 442 517 22 647 61 834 54 95 910 85 3025 42 142 52 99 235 421 600 14 65 748 80 87 971 81 4073 89 123 261 359 440 529 610 764 932 58 5210 11 74 362 6 89 446 82 85 89 96 557 619 44 713 34 887 91 94 6030 96 395 468 571 81 607 53 69 708 31 801 3 14 77 944 98 7067 198 321 462 508 30 80 643 751 893 916 52 8061 111 44 503 11 69 671 77 745 77 810 95 940 9017 170 210 348 402 15 587 667 869 99 946 87 10050 66 211 550 611 42 45 61 923 11027 54 167 228 63 69 355 410 525 869 939 12095 100 73 230 64 304 60 408 9 510 84 643 704 83 809 27 942 42 89 93 13184 204 335 38 754 866 943 14097 103 401 581 669 70 87 899 927 34 15013 67 281 334 76 471 517 640 715 95 800 9 93 16178 263 83 85 395 442 601 32 96 727 809 66 74 17013 35 147 59 242 345 418 20 30 52 512 623 83 981 84 91 18036 89 383 88 93 422 670 740 19002 6 47 76 96 121 29 278 302 66 95 517 86 616 921 20001 83 97 115 18 79 255 44 561 88 621 22 764 800 33 38 41 79 937 45 84 21005 21 39 53 73 89 96 154 85 308 69 410 501 3 90 710 53 836 941 55 59 22078 115 206 14 31 47 89 472 581 696 764 832 91 23000 57 261 410 677 733 74 879 999 24095 116 206 30 63 81 470 599 627 95 883 949 25069 103 289 310 71 79 86 88 503 60 78 957 63 91 26005 31 35 258 328 75 401 89 576 612 66 732 816 23 979 27120 53 64 68 291 312 89 460 71 704 34 833 28042 54 128 206 349 51 91 407 46 94 528 65 759 83 29125 209 25 77 324 468 555 73 687 723 41 48 823 60 30016 224 95 304 82 570 639 75 772 852 30 31020 29 75 158 67

247 57 60 77 84 376 420 27 80 93 571 671 749 59 832 35 32028 29 146 61 212 42 92 377 466 596 98 602 77 918 74 81 32002 33 54 121 75 298 351 82 93 466 650 87 851 34011 100 29 239 55 385 90 411 17 633 56 62 784 890 35023 41 51 201 356 91 402 54 662 83 708 11 52 70 848 915 61 36026 186 204 25 55 310 94 430 530 643 738 50 822 905 37056 274 323 67 88 517 88 603 732 805 17 25 78 939.

38087 255 68 316 29 72 518 27 83 674 750 63 837 39040 79 92 98 165 66 254 415 607 818 91 918 40019 31 89 154 214 38 92 363 457 59 69 511 27 66 711 39 77 905 18 41030 47 71 243 48 62 333 426 65 87 541 58 708 23 74 932 42010 75 80 125 239 429 39 84 514 42 620 30 758 60 838 43202 372 502 96 642 95 791 806 67 935 44019 59 134 50 204 20 92 98 383 84 417 554 67 733 88 827 47 945 48 45035 37 184 94 346 54 55 402 515 42 623 29 35 742 826 87 90 97 905 27 46055 66 125 343 582 890 524 56 62 47033 50 128 51 272 91 328 97 403 29 57 82 593 638 74 89 668 977 48029 30 387 89 499 501 29 625 63 81 706 30 52 80 870 82 940 49046 89 109 205 318 75 401 21 541 64 642 65 67 83 87 735 64 845 69 911 51 76 50151 79 269 725 80 806 28 66 909 17 60 51015 121 31 35 218 364 92 489 643 70 70 925 26 52004 46 79 153 531 604 61 899 905 53055 259 650 719 807 10 953 54084 86 112 222 24 56 61 355 80 88 90 421 25 785 809 28 971 80 55006 143 297 385 435 520 747 56 92 813 48 56061 206 58 362 564 606 20 58 729 30 99 887 905 92 57138 72 207 89 313 45 81 424 60 65 549 60 62 65 721 52 79 986 58020 107 222 451 69 74 620 753 59014 18 218 345 468 84 708 54 64 90 94 60038 48 124 92 255 333 38 49 439 50 518 703 29 819 69 81 910 61000 264 87 339 40 475 80 505 97 648 926 31 48 65 75 85 62046 70 114 129 233 64 318 54 59 437 568 622 80 81 716 38 49 87 823 63066 107 64 281 333 569 93 98 816 47 980 81 82 64160 87 473 87 580 727 854 70 969 65003 10 12 50 65 66 223 382 446 503 637 54 66 75 94 789 66042 218 94 96 300 434 721 35 545 891 934 67003 60 97 137 53 218 457 63 520 44 67 625 75 781 824 936 68005 123 67 8 1221 62 316 81 85 421 8 553 235 265 183 98 747 65 841 63 99 69397 98 417 32 42 617 84 712 36 75 802 37 70063 199 242 533 35 601 59 842 933 71035 65 164 89 220 22 28 70 77 356 86 453 601 746 63 91 817 31 44 908 31 880 72060 61 73 156 368 403 45 61 615 24 726 44 834 50 965 94 73084 222 208 52 84 365 497 584 665 712 13 40 81 932 74009 10 184 240 397 536 82 602 859 905 75008 116 284 97 356 541 88 89 603 48 726 883.

76027 169 73 98 210 52 90 459 614 64 664 712 51 873 74 87 908 23 45 56 83 77070

157 92 303 9 39 44 72 95 447 66 520 59 98 608 34 59 701 71 847 78021 52 110 232 331 512 99 645 70 840 61 71 79006 112 25 259 88 440 584 625 34 722 26 885 906 80 80008 41 68 95 236 423 28 516 24 74 622 64 97 713 95 824 81094 115 31 99 254 348 89 422 78 598 632 783 82055 99 124 66 210 395 427 37 523 84 644 733 84 952 79 83007 42 70 84 171 94 314 59 60 507 48 92 791 825 925 84110 56 76 84 261 81 378 400 2 54 89 510 47 803 26 85091 93 112 30 32 76 307 61 533 36 88 824 28 902 9 17 39 85 86169 282 461 649 67 789 870 79 913 87145 55 64 247 86 96 376 479 518 26 59 610 712 820 24 53 88036 45 58 179 200 4 10 40 75 300 87 46 95 406 18 511 57 636 69 873 97 961 89015 40 109 31 33 316 31 62 86 92 495 569 683 733 66 932 79 82 90001 88 226 423 78 563 99 627 74 803 24 915 30 77 98 91000 249 71 307 46 69 450 89 92058 417 98 540 56 83 607 58 766 93022 72 284 374 406 13 551 64 647 93 700 50 817 23 81 908 85 94086 153 314 83 467 84 524 95 679 92 96 749 840 64 87 914 22 29 33 95144 272 601 9 31 742 859 73 94 933 96012 78 164 201 96 302 78 426 35 532 58 93 664 705 30 858 70 973 97083 54 174 264 94 382 412 502 16 94 721 33 41 849 78 973 98157 213 18 496 557 95 649 788 874 942 55 99039 145 53 83 90 279 72 79 340 52 582 90 627 717 34 812 38 36 51 67 922 37 93 100078 127 342 89 469 740 895 985 93 101031 39 127 35 209 91 408 38 583 617 761 94 974 92 102063 144 200 44 316 89 60 89 507 75 76 625 46 713 29 103009 17 38 74 150 246 396 508 11 99 604 710 46 60 926 46 54 104107 205 14 57 89 439 90 97 572 768 802 39 53 910 78 105085 239 59 325 502 50 96 622 84 742 87 106053 73 98 170 215 72 389 547 49 96 640 55 734 803 64 955 107017 169 530 41 88 619 36 785 827 9333 108093 135 41 57 279 307 11 400 27 638 817 46 932 38 69 109041 84 88 141 291 95 402 88 540 71 76 95 607 15 48 55 74 767 804 22 39 58 916 110063 89 117 50 28 995 326 84 407 16 655 89 97 788 921 111052 55 110 70 242 667 682 85 754 809 938 71 80 94 112014 16 309 55 85 574 621 770 857 941 90 113041 68 262 302 429 59 561 633 87 90 907 34 77.

114081 169 303 82 455 58 531 760 809 36 48 63 115028 103 78 210 314 27 65 69 700 409 85 531 70 649 96 739 89 811 73 80 92 116036 165 180 468 73 648 706 22 942 117030 93 102 45 333 97 420 78 532 57 685 94 708 25 62 821 24 903 66 67 118021 40 109 66 80 201 312 41 433 512 699 765 956 64 86 119020

109 43 58 243 387 93 410 11 91 593 710 58 94 988 120049 53 56 75 112 93 294 315 45 76 415 38 513 76 79 643 720 869 72 121094 130 226 340 67 427 953 899 921 99 122042 68 133 64 75 280 489 502 53 615 42 81 732 910 88 126027 73 127 205 13 317 406 59 591 761 805 972 78 124025 78 83 98 109 43 99 259 71 91 361 570 670 707 8 66 87 813 31 46 78 899 90 981 125082 98 128 83 243 82 388 484 539 43 85 86 676 834 71 126069 185 591 620 57 64 85 98 747 127034 46 108 52 212 19 86 895 400 15 19 21 82 621 53 96 707 10 68 80 825 128057 129 50 66 74 256 92 306 446 66 92 512 601 739 73 85 882 962 192046 107 12 204 34 321 651 88 700 874 910 53 130118 228 37 71 72 79 92 326 88 409 554 843 131040 128 220 315 409 531 690 707 16 839 99 132013 94 119 270 88 90 322 40 411 743 971 95 133039 165 98 286 334 449 52 504 93 717 83 917 134029 179 229 35 46 82 419 568 81 607 884 970 135021 41 49 91 112 31 47 99 263 77 309 44 458 532 68 93 741 53 59 71 95 804 11 27 32 934 136139 95 211 22 23 328 92 547 72 624 881 951 137043 214 22 31 74 452 507 70 785 138018 107 48 244 64 324 490 56 76 95 622 30 88 815 54 64 997 139080 74 118 225 79 336 75 804 512 609 39 96 768 953 140007 45 60 131 63 67 246 83 304 65 84 456 523 663 845 92 957 141022 107 47 61 85 99 276 659 732 914 29 92 142040 100 21 263 76 317 30 40 412 631 42 751 79 892 921 143044 354 453 84 534 76 607 19 47 740 835 45 948 144026 212 416 663 772 46 89 816 145035 102 89 511 733 99 881 955 74 79 146010 103 84 73 93 98 340 400 75 66 74 78 519 22 823 72 89 966 81 94 147097 99 141 63 206 10 373 82 90 536 148019 96 108 24 58 84 273 586 642 72 96 719 95 814 27 36 51 956 59 81 90 149042 150 211 55 314 405 22 558 626 44 777 924.

150008 14 186 209 340 472 502 23 56 906 64 151064 195 237 41 470 601 724 152053 172 74 274 308 62 428 555 69 90 628 46 81 790 868 919 38 153127 80 420 662 64 99 720 67 832 81 912 40 66 154222 34 70 80 311 82 402 503 43 64 81 681 779 84 815 27 37 910 20 77 79 155062 77 138 207 22 68 388 91 570 91 787 895 973 156023 244 48 421 614 49 80 148 84 810 157002 19 102 31 67 346 59 503 07 602 746 63 98 905 14 39 158005 166 271 89 9422 59 940 652 715 37 811 22 951 94 159046 49 63 106 19 66 354 457 71 573 659 710 45 95 886 88 906 74

„נייער פאָלקסבלאַט"

לאָדז. 29 סעפּטעמבער 1932

קריזיס

אין דער ענגלישער רעגירונג

מיט דעם ענגלישער קאַבינעט פון נאַציאָנאַלער אחדות, וואָס בראש פון איהם שטעהט דער געוועזענער ליהרער פון די ענגלישע סאָציאַליסטען ראַמזיי מאַקדאָנאַלד איז עפּעס נישט אין אָרדנונג. עס האַלט ביי דעם, אַז דער קאַבינעט זאָל זיך צופאַלען, אַז עס זאָלען פון איהם אַרויסטרעטען די ליבעראַלען און איבערלאָזען מיט זיי אויך איניגע מיטגלידער פון דער לייבאָר־פּאַרטיי, וועלכע האָבען צוזאַמען מיט מאַקדאָנאַלד'ן געפּייטען זייער קלאַסען־פּאַרטייע אויפ'ן אידעאַל פון נאַציאָנאַלער אייניגקייט.

דער קריזיס אין דער ענגלישער רעגירונג האָט זיין מקור אין דער אַלטער פראַגע, וואָס האָט שטענדיג געטיילט די קאָנסערוואַטאָרען און די ליבעראַלען, די פראַגע פון פּראָטעקציאָניזם און פרייען האַנדעל.

די רעגירונג פון געוו. לייבאָר־פיהרער, וועלכע שטיצט זיך אין פּאַרלאַמענט אויף דער געוואַלדיגער מעהרהייט פון קאָנסערוואַטאָרען, האָט, ווי בעקאַנט אָנגענומען אַ שאַרפען פּראָטעקציאָניסטישען קורס. געגען דעם קורס האָבען זיך אין די ראַהמען פון דער רעגירונג געוועהרט די ליבעראַלען און האָבען זיך דערשלאָגען צו אַ קאָמפּראָמיס, לויט וועלכען זיי איז איבערגעלאָזט געוואָרען דאָס רעכט פון פרייער האַנד ביי די געהעריגע אַרויסטרעטונגען און אָפּשטימונגען אין פּאַרלאַמענט. דאָס איז געווען אַן אויסערגעוועהנליכער פּרעצעדענט אין דער פּראַקטיק פון ענגלישען פּאַרלאַמענטאַריזם. ווען מיטגלידער פון איין און דערזעלבער רעגירונג זאָלען נישט אַרויסטרעטען סאָלידאַריש אין אַ פראַגע, וואָס האָט אַ קאַפּיטאַלע בעדייטונג פאַר'ן לאַנד.

אָבער דער אומנאָרמאַלער מצב, ווען די מיטגלידער פון דער רעגירונג האָבען דאָס רעכט אַרויסצוטרעטען געגען דער אָפיציעלער פּאָליטיק פון דער רעגירונג און אַפילו זי צו בעקעמפען, האָט לאַנג נישט געקאָנט דויערען, די לאַגע איז געוואָרען בעזונדערס שאַרף נאָך דער קאָנפערענץ פון די בריטישע דאָמיניעס אין אָטאַוואַ, אויף וועלכער עס איז בעשלאָסען געוואָרען ווייטער און דרייסטער פאָהרען אויף די ברייטע וואַסערען פון פּראָטעקציאָניזם.

די לאַגע פון דער ליבעראַלער גרופּע אין קאַבינעט וועלכע האַלט זיך נאָך געטריי אַן דער דאָקטרין פון פרייען האַנדעל, איז געוואָרען אויסערגעוועהנליך שווער. עס האָט זיך פאַר דער גרופּע געשטעלט די פראַגע, צי איז נישט גלייכער זיך צו שטעלען אין אָפּענער אָפּאָזיציע צו דעם אָפיציעלען קורס פון דער רעגירונג איידער ווייטער צו האַלטען זיך קאָאַלוציע אַן די מיניסטאָרען־טעקעס און אויף שריט און טריט פערבויגען די אייגענע איבערצייגונגען און שטרעבונגען.

ווען מ'רעדט וועגען די ליבעראַלען פון דעם איצטיגען קאַבינעט דאַרף מען האָבען אין זין, אַז דאָ האַנדעלט זיך נישט וועגען איין איינהייטליכער גרופּע. מאַקדאָנאַלדס נאַציאָנאַלע רעגירונג שטיצט זיך אויף די פאָלגענדע גרופּירונגען. ערשטענס, אויף די קאָנסערוואַטאָרען, וועלכע בילדען אין פּאַרלאַמענט אַ קאָלאָסאַלע מעהרהייט און וועלכע נויטיגען זיך אייגענטליך נישט אין קיינעמס שטיצע, ווייל זיי אַליין קאָנען בילדען די רעגירונג און זי אויסהאַלטען מיט זייערע שטימען, דאַן קומט די ליבעראַלע גרופּע פון סעמיועל'ן, די ליבעראַלע גרופּע פון סיימאָנען און די קליינע גרופּע פון די לייבאָריסטען, וואָס אונטערשטיצען נאָך דעם אַמאָליגען פיהרער. דער אונטערשיד צווישען די ביידע ליבעראַלע גרופּען ליגט טאַקע אין זייער בעציהונג צו דער פראַגע וועגען פּראָטעקציאָניזם אין פרייען האַנדעל, סעמיועל פערטרעט די ריינע ליבעראַלע דאָקטרין. בעת סיימאָן איז גרייט איינצוגעהן אויף קאָמפּראָמיסען אין דער פראַגע פון צאָל־באַריערען, הגם אויך ער און זיינע חברים האָבען זיך אַרויסגעוויזען פאַר גאַנץ שוואַכע שיצער פון פּראָטעקציאָנס־סיסטעם.

אויב די קאָנסערוואַטאָרען טאָלערירען נאָך די אָנוועזענהייט פון אַנדערע גרופּירונגען אין דער רעגירונג, איז עס דערפאַר ווייל זיי ווילען אייגהאַלטען דעם שיין פון אחדות און דעם אויטאָריטעט, וועלכען אַזאַ קאָאַליציע־קאַבינעט בעזיצט. דערצו נאָך קאָנען זיי נישט אַלס פּאָליטישע דזשענטעלמען צוריקציהען זיך פון די הבטחות, וואָס זענען געמאַכט געוואָרען מאַקדאָנאַלד'ן אין דער צייט פון די וואַהלען.

אָבער די לאַגע פון די ליבעראַלע מיניסטאָרען, וועלכע זענען געצוואונגען מיטצומאַכען די פּראָטעקציאָנס־פּאָליטיק, וואָס איז געגען זייער עצם פּראָגראַם, ווערט מיט יעדען טאָג שווערער און דראַסטישער, די אומצופרידענהייט פון זייערע וועהלער האַלט אין איין שטייגען, און עס דראָהט זיי אינגאַנצען צוצוקלאַפּען די פּאַרטיי, אויב זיי וועלען זיך ווייטער האַלטען אין דער צווייטיטיגער טאַקטיק. דער אַרויסטריט פון סעמיועלס ליבעראַלען פון דער רעגירונג ווייזט אויס צו זיין אַן אומפערמיידליכע זאַך און גאַנץ מעגליך, אַז נאָך סעמיועלן וועט אויך אַוועק פון דער רעגירונג דער פיהרער פון דער צווייטער גרופּע ליבעראַלען, דער איצטיגער אויסערן־מיניסטער סער דזשאָן סיימאָן און דער געוועזענער פינאַנץ־מיניסטער פון דער לייבאָר־פּאַרטיי פיליפּ סנאָודען. און דאַן איז מעגליך, אַז עס זאָל קומען צו אַ פולער ענדערונג פון קאַבינעט, און אַז די קאָנסערוואַטאָרען זאָלען אינגאַנצען איבערנעהמען דעם רודער פון לאַנד.

פּ. ב.

לערנען זיך, אָבער — ווי ס'געהער צו זיין

נייע וויכטיגע ענדערונגען אין די סאָוויעטישע הויכשולען

צום אָנהויב פון לויפענדען לערן־יאָהר האָט די סאָוויעטען־מאַכט אַרויסגעגעבען אַ נייעם דעקרעט וואָס פיהרט איין בעדייטענדע ענדערונגען אין דעם אופן פון לערנען און אין דער גאַנצער אָרדנונג, וואָס הערשט אויף די סאָוויעטישע הויכשולען. מען דאַרף וויסען אַז פאַר דער סאָוויעטען־רעגירונג האָט זיך די צאָהל הויכשולען זעהר פערגרעסערט. דעסגלייכען די צאָהל שילער אויף די הויכשולען, אין לאַנד פיהלט זיך אַ געוואַלדיגער מאַנגעל אין קוואַליפיצירטע כוחות, אין מענשען מיט העכערע בילדונג אויף אַלע געביטען, דער עיקר מיט טעכנישער בילדונג. אַזעלכע מענשען זענען נויטיג ביים דורכפיהרען די גראַנדיעזע פּלענער פון דער „פיאַטילעטקע". נישט אומזיסט ברענגט די סאָוויעטען־רעגירונג אַראָפּ מאַסען ספּעציאַליסטען פון אויסלאַנד, דייטשען און אַמעריקאַנער. די סאָוויעטישע הויכשולען האָבען זיך בעמיהט מיט אַלע מעגליכקייטען צו ליפערען וואָס גרעסערע קאַדרען פון געבילדעטע אַבסאָלווענטען.

אָבער די איילעניש האָט אין גיכען אַרויסגעוויזען איהרע נעגאַטיווע זייטען. עס איז געלעגט געוואָרען מעהר אַכט אויף דער קוואַנטיטעט פון די ספּעצען, ווי אויף זייער קוואַליטעט. די רעגירונג האָט דערפאַר בעדער זיך געזעהען געצוואונגען אַריינצופיהרען אַ נייע אָרדנונג אין דעם געביט.

דער נייער דעקרעט בעשטימט, אַז כדי אַריינצוטרעטען אויף אַ הויכשול מוז מען בעלעגען אַן עקזאַמען, ווייל צו אַפּט זענען געווען די פאַלען, ווען די סטודענטען זענען אינגאַנצען נישט געווען צוגעגרייט צו וויסענשאַפטליכער אַרבייט. דער עקזאַמען דאַרף בעלעגט ווערען פון מאַטעמאַטיק, פיזיק, כעמיע, מוטער־שפּראַך און געזעלשאַפטס־קענטעניש.

כדי צוצוגרייטען נייע קאַדרען פון וויסענשאַפטליכע אַרבייטער, ווערט איינגעפיהרט דאָס אַמאָליגע סיסטעם פון איבערלאָזען די מעהר פעהיגע סטודענטען אויף די הויכשולען, זיי זאָלען זיך צוגרייטען צו פערנעהמען די אָדער יענע קאַטעדרע. עס ווערט איינגעפיהרט דאָס אַלטע סיסטעם פון ערקלערען קאָנקורסען, ווען אַ הויכשול נויטיגט זיך אין אַ פּראָפעסאָר פון דעם אָדער יענעם געגענשטאַנד, די לאַגע פון די פּראָפעסאָרען גופא ווערט געענדערט אין דעם זין, וואָס די פּראָפעסאָרען וועלען נישט טאָרען אויסגענוצט ווערען צו קיין שום אַנדערער אַרבייט אויסער זייער געביט און לערן־ספּעציאַליטעט.

אויף די דירעקטאָרען פון די הויכשולען ווערט אַרויפגעלעגט דער חוב אַכטונג צו געבען, צי די סטודענטען און דער לערן־פּערסאָנאַל בעזוכען רעגולער די לעקציעס און די אַנדערע אַרבייטען, זיי דאַרפען פיהרען אַן ענערגישען קאַמף געגען דורכלאָזען די לעקציעס און געגען מאַנקירען די לימודים אויף וועלכען עס איז נישט אופן. מאַנקירענדע סטודענטען קאָנען אויסגעשלאָסען ווערען פון דער הויכשול.

דער פּ.פּ.ס.'ישער פיהרער דיאַמאַנד

איז אין די יונגע יאָהרען געוועזן אַ ציוניסט

אין אַ לעמבערגער צייטונג געפינען מיר אַ גרעסערען אַרטיקעל פון פּראָפ. באַלאַבאַן, געווידמעט דעם פערשטאָרבענעם פיהרער פון פּ.פּ.ס. דעפּ. הערמאַן דיאַמאַנד, וועלכער איז, ווי בעוואוסט, געווען אַ יוד, און האָט געשפּילט אַ גרויסע ראָלע אין דער פוילישער סאָציאַליסטישער בעוועגונג זינט לאַנגע יאָהרען.

„הערמאַן דיאַמאַנד — שרייבט פּראָפ. באַלאַבאַן — האָט געשטאַמט פון אַ סוחרישער פאַמיליע, זיין פאָטער מאָריץ האָט געפיהרט אַ קאַלך־געשעפט און איז געווען אַן אינטעליגענטער און אויך מוזיקאַלישער מענש. ער איז געווען אַ העברעאיסט פון דער השכלה־תקופה און אַ מיטגליד פון דעם פאָרגעשריטענעם טעמפּעל, ער האָט אויך געשענקט פאַר דעם טעמפּעל אַזאַ גרויסע און שווערע ספר־תורה, אַז נאָר איין מענש האָט זיך געפונען וועלכער האָט מסכים געווען צו טראָגען זי שמחת־תורה, דאָס איז געווען דער לעמבערגער אַדוו. און פילאַנטראָפּ ד״ר ווילהעלם האַלצער.

זייענדיג דערצויגען אין אַזאַ סביבה, האָט הערמאַן דיאַמאַנד אין פערלויף פון זיין גאַנץ לעבען געהאַט אַ גרויסען סענטימענט, אויב נישט קיין צוגעבונדקייט צום יודענטום, די העברעאישע שפּראַך האָט ער נישט געקענט. שוין אַלס יונגער סטודענט פון יורי איז דיאַמאַנד געווען שטאַרק ראַדיקאַל, וואָס האָט איהם געצוואונגען פיל מאָל צו בייטען די אוניווערזיטעטען (לעמבערג, אין טשערנאָוויץ), שפּעטער האָט מען איהם נישט דערלאָזט דורכצומאַכען די געריכטס־פּראַקטיק, אָבער אויך אין דעם דאָזיגען ראַדיקאַליזם פלעגט ער זוכען אַ קאָנטאַקט מיט'ן יודענטום און אין פערלויף פון אַ געוויסער צייט איז ער אַריינגעטרעטען אין דער ציוניסטישער בעוועגונג, איבערנעהמענדיג דעם פאָרזיץ פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין לעמבערג. זיין סעקרעטאַר איז דאַן געווען דער יונגער טעאָלאָג ברוידע, שפּעטער דער סטאַניסלאַווער ראַבינער און זיין קאַנדידאַט צו די פּאַרלאַמענט — וואַהלען און נאָך שפּעטער זיין חבר אין סיים פון דער פוילישער רעפּובליק.

דיאַמאַנד האָט אָבער גיך איבערגעריסען מיט'ן ציוניזם און צו דער גרויסער אויפרעגונג פון זיינע עלטערען איז ער אַריינגעטרעטען אין די יונגע סאָציאַליסטישער בעוועגונג, וועלכער ער איז געבליבען טריי ביז'ן סוף פון זיין לעבען, מיט דער צייט איז ער אינגאַנצען איינגעזאַפּט געוואָרען אין דער פוילישער סאָציאַליסטישער פּאַרטיי, אַזוי אַז ער האָט נישט געוועהן, צי נישט געוואָלט זעהן די נייע אויפוואַכענדיגע יודישע שיכטען און בעקעמפט שוין ביי איהר ענטשטיין די יודישע סאָציאַליסטישע פּאַרטיי, מסכים זייענדיג נישט מעהר ווי אויף צו שאַפען אַ יודישע פראַקציע אין די גרעניצען פון פּ.פּ.ס.

דאָס לעבען איז אָבער געגאַנגען זיין וועג און אויסער פּ.פּ.ס. איז ענטשטאַנען אַ שטאַרקע יודישע סאָציאַליסטישע פּאַרטיי, וועלכע האָט נאָכ'ן פעראייניגען זיך מיט די סאָציאַליסטען פון קאָנגרעס־פוילען און רוסלאַנד געשאַפען דעם „בונד", אַ חוץ דעם זענען ענטשטאַנען די יודישע ציוניסטיש־סאָציאַליסטישע פּאַרטייען (פּועלי־ציון, ס.ס.־אומאָפּהענגיגע וועלכע זענען געווען פערבונדען מיט דראַבנער'ס גרופּע). זיי אַלע זענען בעקעמפט געוואָרען דורך דיאַמאַנד'ן אין פערלויף פון אַ גאַנצען לעבען, נישט נאָר אין די ענגע גרעניצען פון גאַליציען נאָר אויך אויף די סאָציאַליסטישע וועלט־קאָנגרעסען אין זשענעווע, בריסעל א.אַ.וו.

ווידמענדיג זיין גאַנץ לעבען דער פּראָגראַם פון רעאַליזירען דעם פוילישען סאָציאַליזם און אויפבויען אַן אומאָפּהענגיגען פוילען האָט דיאַמאַנד בעטראַכט זיין יודישע אָפּשטאַמונג אַלס אַ פלעק אין נעגאַטיווען זין פון וואָרט און אין אַ בריף צו זיין פרוי פון 22־טען אָקטאָבער 1918, גלעדענדיג וועגען דעם, אַז די ליקווידאַציע־קאָמיסיע לייגט איהם פאָר צו ווערען אַ מיטגליד פון דער קינפטיגער רעגירונג, בעמערקט דיאַמאַנד: „און היינט פערגעסען זיי אַפילו, אַז איך בין אַ יוד". מיט'ן געדאַנק וועגען אַנטייל פון סאָציאַליסטען אין דער רעגירונג האָבען שוין אַלע מסכים געווען, דער סאָציאַליזם לאָזט נישט איבער אַזאַ טיפען פלעק ווי יודישקייט".

„אין סיים פון דער פוילישער רעפּובליק האָט דיאַמאַנד געשפּילט אַ גרויסע ראָלע. שוין פון וויען האָט ער געבראַכט מיט זיך די מאַרקע פון אַ בעריהמטען עקאָנאָמיסט, אַ בעדייטענדען קענער אין שטייער־פראַגען, מען האָט איהם דעריבער איבערגעגעבען הונדערטער רעפעראַטען אויף די דאָזיגע געביטען. ער איז געווען אַ רוהיגער און לאָגישער רעדנער, זיין נידעריגער באַס האָט בעהערשט דעם גאַנצען סיים־זאַל, ער האָט ליב געהאַט צו רעאַגירען אויף „צווישען־רופען", און מיט זיינע וויצען פלעגט מען זיך שטענדיג אַרומט־אָגען.

נאָך דער מאַי־איבערקעהרעניש איז דיאַמאַנד געבליבען ביי דער זייט פון דאַשינסקין און שפּעטער האָט ער איבערגענומען די פּרעזעסור פון פּ.פּ.ס. און געהערט צו דער אָפּאָזיציע לגבי דעם מאַרשאַל, צוליב דעם טאַקע איז ער נישט אויסגעקליבען געוואָרען אין לעצטען סיים.

אין יאָהר 1931 איז ער געפאָהרען אַ שווער־קראַנקער קיין ציריך אויף דעם סאָציאַליסטישען צוזאַמענפאָהר, ער איז געפאָהרען מיט'ן 3־טען קלאַס און געהאַט אויסצושטיין אין דער שווייצאַרישער באַטשאַפט גרויסע שוועריגקייטען, נאָכ'ן צוריקקומען פון צוזאַמענפאָהר איז ער טאַקע געשטאָרבען.

דער רינג פון צעזאַר באָרדזשיאַ

אַ מערקווירדיגע פערברעכען, וואָס איז בעגאַנגען געוואָרען אין מילאַן

אין מילאַן (איטאַליען) איז בעקאַנט מיט זיין רייכען און ברייטען אַרט לעבען דער אינדוסטריעלער דער פערציג־יעהריגער פראַנטשעסקא סקאַמבאַריני, מיט זיין פרוי דער 28־יעהריגער שעהנהייט אַנטאָניאַ. אין הויז פון סקאַמבאַריני איז געווען אַן אייגענער מענש דער יונגער אַדוואָקאַט פּאַאָלאָ בעליני, דער אַדוואָקאַט איז געווען אַ נאָהענטער פריינד פון סקאַמבאַריני, און אויך זיין יוריסקאָנסולאַט. סקאַמבאַריני האָט געהאַט פולען צוטרוי צו זיין יונגען אַדוואָקאַט, אַזוי, אַז ווען ער פלעגט געשעפטליך אַוועקפאָהרען, פלעגט ער לאָזען זיין יונגע פרוי אונטער'ן שוץ פון יונגען אַדוואָקאַט, ער פלעגט אַרויסשיקען די פרוי אויף קוראָרט אין געזעלשאַפט פון אַדוואָקאַט א.ד.גל. די פרוי אַנטאָניאַ סקאַמבאַריני פלעגט זיך שטענדיג אין געזעלשאַפט בעוויזען צוזאַמען מיט'ן אַדוואָקאַט און דאָס האָט דעם מאַן נישט שאָקירט.

צוריק מיט אַ פּאָר וואָכען האָט מען אין הויז פון סקאַמבאַריני געפייערט דעם געבורטסטאָג פון דעם באַלעבאָס. עס זענען געווען פיל געסט, דער עולם האָט געטרונקען שאַמפּאַניער מען האָט געהאַלטען רעדעס און געטאַנצט, פּלוצים, אינמיטען אונטערהאַלטען זיך איז דער בעל־שמחה אַליין בלאַס געוואָרען, און אַראָפּגעפאַלען פון זיין שטוהל אויף דער פּאָדלאָגע, מען האָט דעם קראַנקען אַוועקגעלייגט און אַרויסגערופען אַ דאָקטאָר, אינגיכען איז בעוואוסט געוואָרען, אַז סקאַמבאַריני איז פערסמט געוואָרען מיט עפּעס גאָר אַ שטאַרקען סם, צוויי וואָכען האָט סקאַמבאַריני געקעמפט מיט'ן טויט, ער האָט אָבער בעקעמפט די קרענק און איז געזונד געוואָרען.

ביים אַרויסגעהן פון'ם שפּיטאָל האָט ער בעשלאָסען קודם כל צו בעלוינען זיין פרוי וואָס איז אַזוי אָפּפערוויליג אַרומגעגאַנגען אַרום איהם בעת זיין קרענק מיט עפּעס אַ פּרעזענט, ער איז אַוועק צום יובילער, ביי וועלכען ער פלעגט שטענדיג קויפען צירונג און האָט אויסגעקליבען פאַר דער פרוי אַ פּרעכטיגען האַלזבאַנד פון פּערל.

אין דעם וועגדעט זיך צו איהם דער יובילער: „איהר וועט מיר אפשר טון די געפעליגקייט, ה' סקאַמבאַריני, און איבערגעבען אייער פרוי דעם רינג, וועלכען זי האָט מיר געגעבען פערריכטען.

דער יובילער האָט דערביי דערלאַנגט סקאַמבאַריני אַ זעלטען שעהנעם אַלטען רינג.

„אַ מאָדנע זאַך", האָט געזאָגט סקאַמבאַריני, „דעם דאָזיגען רינג האָב איך בעקומען אַלס געשאַנק פון מיין פרוי אין מיין געבורטסטאָג, וואָס איז געווען אין דעם רינג צו פערריכטען?"

דער יובילער איז צומישט געוואָרען, ווייל דעם רינג האָט געקויפט נישט אַנטאָניאַ נאָר דער אַדוואָקאַט בעליני, און דער יובילער האָט נישט געוואָלט דערציילען סקאַמבאַריני'ן אַז דעם געשאַנק צו זיין געבורטסטאָג האָט געקויפט נישט די פרוי אַליין, נאָר עמיצער פאַר איהר.

„אַזעלכע אַלטע רינגען דאַרפען אָפט פערריכט ווערען", האָט געזאָגט דער יובילער. „איהר ווייסט געוויס שוין, פון אייער פרוי, אַז דאָס איז דער אויטענטישער רינג פון צעזאַר באָרדזשיאַ, אַלע דאָקומענטען האָב איך איבערגעגעבען אייער פרוי, צעזאַר באָרדזשיאַ האָט געשענקט דעם רינג דעם מיילאַנער הערצאָג, וועלכער איז באַלד דערנאָך געשטאָרבען, איהר זעהט דאָ איז פעהאַן אין דער אינוועניגסטער זייט אַ קליין ספּרענזשינקעלע, אונגעריכט, דורך אַ נישט פאָרזיכטיגער בעוועגונג מיט דער האַנד, פערשטעפּט מען דאָס דאָזיגע ספּרענזשינקעלע, דאַן שפּרינגט אַרויס אַ מיניאַטור־נאָדעלע, אינגאַנצען פון 22 מילימעטער די לענג. איבערווייניג אין דעם נאָדעלע געפינט זיך אַ קאַנאַלעכ'ל, וואוהין באָרדזשיאַ האָט געפלעגט אַריינלאָזען אַ טראָפּען סם, מיט דער הילף פון אַזעלכע רינגען פלעגט ער אומברענגען זיינע קרבנות.

עס איז זיך נישט שווער פאָרצושטעלען, ווי עס האָט זיך דערפיהלט ה' סקאַמבאַריני נאָך דעם, ווי ער האָט זיך בעקענט מיט די אייגענשאַפטען פון דעם רינג, וועלכען עס האָט איהם געשאָנקען זיין פרוי צו זיין געבורטסטאָג. ער האָט זיך דערמאָנט ווי זי האָט איהם דעם רינג געשענקט און אַז אַ מאָמענט, איידער ער איז געפאַלען אין חלשות, האָט ער דערפיהלט עפּעס אַ שטאָך אין פינגער, עטליכע שעה האָט סקאַמבאַריני שפּאַצירט איבער די גאַסטען פון מילאַן און איז צוריק אַוועק אַהיים, ווען לויט זיין אויסרעכענונג די פרוי האָט נישט געזאָלט זיין אין דער היים, ער איז אַריין אין איהר שלאָפצימער און דאָרט ווירקליך געפונען אַלע דאָקומענטען וועלכע בעווייזען פון וואַנען דער רינג שטאַמט, זיינע אייגענשאַפטען און ערקלערונגען וועגען מעכאַניזם אין דעם דאָזיגען דאָקומענט זענען אויך אויסגערעכענט אַלע קרבנות פון דעם רינג.

פון זיין הויז איז סקאַמבאַריני באַלד אַוועק אין פּאָליציי־קאָמיסאַריאַט און דערציילט די גאַנצע געשיכטע. אַליין האָט ער דערנאָך פערלאָזט מילאַן.

אויפ'ן צווייטען טאָג האָט די פּאָליציי אַרויסגערופען די פרוי אַנטאָניאַ סקאַמבאַריני, זי האָט געמאַכט אַן אָנשטעל, אַז זי ווייסט נישט פון וואָס צו זאָגען. מען האָט זי אַפּגעלאָזט, אָבער געהאַלטען די גאַנצע צייט אויפ'ן אויג. באַלד פון דער פּאָליציי איז אַנטאָניאַ אַוועק צו בעליני, און עטליכע שעה אַרום איז אויפ'ן וואָקזאַל פערפאָהרען אַ טעקסי אָנגעלאָדען מיט באַגאַזש, אַנטאָניאַ און בעליני זענען אַרעסטירט געוואָרען באַלד ווי זיי זענען אַרויסגעשטיגען פון דער טעקסי.

צוערשט האָבען זיי ביידע געלייקענט זייער פערברעכען, נאָכדעם האָט אַנטאָניאַ זיך מודה געווען: „כ'האָב געוואוסט, אַז סקאַמבאַריני וועט קיינמאָל נישט איינגעהן אויף אַ גט, און וועט מיך נישט אָפּלאָזען. דאַן האָבען מיר, מיט בעליני בעשלאָסען איהם צו טאַמאָרדען, דעם באָרדזשיאַ־רינג האָט געפונען בעליני. ער האָט אויך געשאַפען סם צום רינג.

Dr. med. G. Gersztajn

ספּעציאַל־אַרצט פאַר אויגען־קראַנקהייטען

צוריקגעקעהרט

TRAUGUTTA 12, tel. 175·10

נעמט אָן פון 11–1 און פון 7–8 אָווענד. 5219

בונד פון יודישע פראנט-זעלנער אין עסטרייך

(פון אונזער ווינער קארעספאנדענט)

כל זמן די אנטיסעמיטען האבען בלויז געשריגען, האבען מיר זיך אין וויען גאר נישט אויס זיי געמאכט. דערווייל איז דאס אבער גאנץ אבדורש געווארען. די עסטרייכישע אנטיסעמיטען טראכטען איינצופיהרען אנ׳אלגעמיינעם „נומערוס קלויזוס". נישט נאר אויף דער אוניווערזיטעט, נאר טאקע אין גאנצען לעבען. סיי אין דער ווירטשאפט סיי אין זייער קונסט.

מיט א צוויי דריי חדשים צוריק האבען זיך צונויפגעזעצט זעקס מענער. זעקס געוועזענע זעלנער און אפיצירען פון דער אלטער עסטרייכישער ארמעי די זעקס מענער, וועלכע האבען נישט מעהר געקענט צוקוקען ווי די האקענקרייצלער צופיהרען זיך די הענד אין וויען, האבען בעשלאסען א פלאן, א פלאן, וועלכער האט אין אנהויב אפשר געקאנט אויסזעהען אביסעל לעכערליך, מען האט פשוט נישט געקאנט גלויבען, אז אזא פלאן זאל אין וויען קאר מען צושטאנדקומען.

די האבען זיך ארומגעטראגען מיט אנ׳אידעע צו גרינדען א בונד פון געוועזענע יודישע זעלנער מען האט אנגעהויבען נאכפרעגען ביי בעקאנטע מען האט אנגעהויבען נאכפארשען און מען האט דעם פערבאנד געגרינדעט, היינט זענען אין דעם בונד פעראייניגט מעהר ווי דריטהאלבען טויזענד מיטגלידער!

די גענעראל-פערזאמלונג איז פארגעקומען אין סוף פון פאריגען חודש, מען האט געוועהלט א פער־וואלטונג בראש מיט׳ן אלטען עסטרייכישען גענעראל מאיאר עמיל זאמער, וועלכער האט זיך אין דער מלחמה אויסגעצייכענט און האט זיך געמאכט אין דער געוועזענער עסטרייכיש־אונגארישער מאנארכיע א גרויסען שם. אבער אויך נאך דעם וועלט־קריג האט דער גענעראל זאמער געקעמפט פאר דער עסטרייכישער רעפובליק געגען אונגארן, און איז בעריהמט געווארען, דער גענעראל זאמער איז דאס דער אויבערשטער פיהרער פון די יודישע פראנט־זעלנער, מיט איהם ארבייטען נאך דריי מיטגלידער, וועלכע פערטרעטען איהם, דער „בונד" אין היינט בעקאנט אין וויען און עס מעלדען זיך טאג־טעגליך נייע מיטגלידער.

די ערשטע עפענטליכע פראטעסט־פערזאמלונג קעגען די געפעהרליכע עקסצעסען פון די האקענקרייצלער, האט געהאט אזא ערפאלג, אז די פאליציי האט געמוזט אפשפארען דעם איבערפולטען זאל, ווייל ס׳איז שוין מעהר נישט געווען קיין פלאץ. און דעמאלט האט דער „בונד" נאך נישט געהאט אזא גרויסע צאהל מיטגלידער, ביי דער פערזאמלונג זענען געווען פערטרעטען א סך פעראיינען, וועלכע האבען גראטולירט דעם „בונד" און אויך דער פרעזידענט פון דער ווינער יודישער קהלה האט אפיציעל בעגריסט דעם „בונד" כמעט אלע צייטונגען האבען זיך דעמאלט פערנומען מיט דעם „בונד".

אין דייטשלאנד עקזיסטירט שוין פון לאנג אזא פראנט־קעמפער־בונד פון יודישע זעלנער, דער דייטשער „בונד" האט אין זיין צייטונג „דאס שילד" הארציג בעגריסט דעם עסטרייכישען „בונד".

דער עסטרייכישער „בונד" האט דרייערליי מינים פון מיטגלידער: יעדער יוד, וועלכער איז געווען אויפ׳ן פראנט קאן זיין א ארדענטליכער מיטגליד. יעדער יוד, וועלכער האט געדינט ביים מיליטער, איז אבער נישט געווען אויפ׳ן פראנט, קאן זיין אנ׳אויסערארדענטליכער מיטגליד, אויסערדעם קאן יעדער יוד זיין אנ׳אונטערשטיצענדער מיטגליד יעדער טאג ברענגט געלדער סיי פון אונטערשטיצענדע מיטגלידער, סיי פון איידעלע שפענדער.

ד. שמיר.

ברוטאלע גרויזאמקייטען אויף קינדער

אין א גאליציש דארף

בעטלערס גנב׳ענען קינדער, שטעכען זיי אויס די אויגען, האקען אפ די הענד, כדי צו מאכען פון זיי א ווערקצייג צום בעטלען

האשאוו, (גאליציען) הייסט דאס דאזיגע דארף, הארט איז פאראהאן א גרויס קלויסטער, וואו עס געפונען זיך זעהר א סך גלחים, וועלכע זענען אפגעשיידט פון דער גאנצער וועלט און לעבען אויס זייערע יאהרען אין קלויסטער.

פון דער גאנצער ארומיגער געגענד און אפילו פון די פערווארפענסטע דערפער אין גאליציען, קומען טאג־טעגליך פרומע פויערים בעטען אין דאזיגען קלויסטער. אין א זונטאגדיגען טאג טרעפט מען דארט עטליכע טויזענד פערזאן.

פערשטעהט זיך, אז עס קומען אויך אהין פערשידענע גנבים און אויסוואורפען, ווייל דער בעסטער פלאץ פאר גנבה, איז צווישען אזא גרויסער מענשען־מאסע.

הונדערטער בעטלערס קומען אויך אהין און זעצען זיך אוועק אויף דער גאס. פרומע פויערים טיילען זיי געלד.

מיט א קורצער צייט צוריק האבען פלוצים אנגעהויבען פערשוואונדען קליינע קינדער, ווען די עלטערען האבען געבראכט קיין האשאוו צו בענטשען זיי ביי די דאָרטיגע גלחים.

מען האט נישט געוואוסט, וואס דא איז געשעהען. די גאנץ פרומע האבען אנגעהויבען מורמלען, אז דאס איז עפעס א נס...

פלוצים איז דער גאנצער ענין אויפגעקלערט געווארען.

אויף דער גאס איז געזעסען א בעטלערקע מיט א בלינד קינד פון אנ׳ערך 12 יאהר אלט.

עס איז צוגעקומען א פויערטע, וועלכע האט אריינגעווארפען א פאר גראשען דער בעטלערין אין דער האנד און געוואגט דעם קינד. אז עס זאל בעטען גאט, דאס זי זאל געפונען איהר פערלוירען מיידעלע מיט׳ן נאמען מאריסיא.

ווען דאס קינד האט געהערט די דאזיגע ווערטער, האט עס אנגעמאכט א שרעקליך געוואלד, צוגעפאלען צו דער פויערטע און אנגעהויבען צו שרייען: „מאמעניו, איך בין דאך דיין פערלוירען קינד".

מען קען זיך לייכט פארשטעלען, וואס פאר א סצענעס עס האבען זיך דעמאלט אפגעשפילט, ווען די מוטער האט דערזעהען איהר קינד בלינד אויףביידע אויגען און אהן א הענטעל.

די בעטלערין האט געפרובט אנטלויפען, פאליציי האט איהר אבער דאס געשטערט.

גרויזאמע זאכען האט דאס קינד דאן דערצעהלט, וואס די בעטלערין האט אלץ מיט איהר געטון.

מיט שפילקעס האט זי איהר קודם כל אויסגעשטאכען ביידע אויגען. דאן האט זי איהר מיט א האק אפגעהאקט דאס הענטעל באלד ביז צום עלענבויגען. א חוץ דעם, האט זי די בעטלערין געפלאגט און איהר אנגעטון עינויים קשים.

טראץ דעם, וואס די בעטלערין איז ארעסטירט און עס ערווארט זי א גרויסע שטראף, האבען זיך אבער די אנדערע בעטלערס נישט אפגעשראקען און גנב׳ענען ווייטער קינדער.

פערגאנגענעם זונטאג, בעת עס זענען זיך ווידער צונויפגעקומען פיל פויערים קיין חאשאוו, איז פלוצלונג געווארען א שרעקליך געוואלד. עס זענען גע׳גנב׳עט געווארען אזש 3 קינדער.

אלע פאליציי־פאסטערונקעס פון דער גאנצער געגענד זענען תיכף אלארמירט געווארען. עס איז דורכגעפיהרט געווארען א גרויסע אבלאווע און נאך עטליכע טעג זענען אלע 3 קינדער געפונען געווארען נאך גאנץ נישט בעריהרט.

אין צוזאמענהאנג דערמיט זענען ארעסטירט געווארען פיל בעטלערס און אפגעשטעלט געווארען קיין סטאניסלאוואוו אין תפיסה.

יאפאנישער באנקעט לכבוד דעם דייטשן לופטפליהער גראנאו

וועלכער מאכט א לופט־רייזע ארום דער וועלט

ענטוויקלונג פון קאאפעראטיוו

פון יודישע סאדאווניקעס אין ווארשא

ווארשע, (יט"א) דער ערשטער קאאפעראטיוו פון יודישע סאדאווניקעס אין ווארשע פערעפענטליכט א בעריכט וועגען זיין טעטיגקייט, אין וועלכען עס ווערט געזאגט: די לאגע פון די יודישע סאדאווניקעס איז ביז איצט געווען זעהר א שווערע. פון איין זייט האבען זיי נישט געהאט קיין שום הילף אין פארם פון אנ׳ארגאניזאציע, וואס זאל זיך פעראינטערעסירען מיט זייער גורל, פון דער אנדערער זייט זענען זיי געווען אויסגעשטעלט אויף א געוואלדיגער אפהענגיגקייט פון די געלד־בארגער, וועלכע זיי האבען געמוזט אפגעבען א גרויסען טייל פון זייערע פערדינסטען. דער ענטשטאנענער קאאפעראטיוו האט דעריבער געשטרעבט צו פערבעסערען די שווערע לאגע פון די סאדאווניקעס. די ביז־איצטיגע ארבייט פון קאאפעראטיוו האט בעוויזען, אז זיין גרינדונג האט א גרויסע בעדייטונג נישט נאר פאר דעם מיטגליד פון קאאפעראטיוו נאר אויך פאר׳ן כלל סאדאווניקעס. דער קאאפעראטיוו קען אבער דערגרייכען זיינע צילען נאר דאן, ווען ער וועט ווערען א מאסען־ארגאניזאציע און וועט ארומנעהמען טויזענדער סאדאווניקעס. נאר א שטארקע ארגאניזאציע וועט בעוויזען זיך ענטגעגענצושטעלען די פרובען ארויסצושטויסען פון דעם דאזיגען ארבייטס־צווייג. די פערקויפס־שטעל פון קאאפעראטיוו געפינט זיך אין צענטער פון פרוכטען־האנדעל. אויסער דעם האט דער קאאפעראטיוו אפגעדונגען ספעציעלע קעלערס פאר ווינטער־סחורה, וואס קענען אריינגעהמען ביז 30 וואגאן סחורה.

אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואלטונג און ראט זענען ברייט בעהאנדעלט געווארען די נאהענטסטע פלענער פון קאאפעראטיוו. צווישען אנד. זענען אנגענומען געווארען פאלגענדע בעשלוסען: ארגאניזירען א ברייטע ווערבירונגס־אקציע אין גאנץ פוילען מיט׳ן ציל, דאס דער קאאפעראטיוו זאל צעהלען מינדעסטענס 10 טויזענד מיטגלידער. די פערוואלטונג וועט בעאויפטראגט צוצושטעלען א פלאן צו שאפען א צענטראלע באנק פאר די סאדאווניקעס מיט א קאפיטאל פון מינדעסטענס א האלבען מיליאן זל., כדי צו ארגאניזירען א ברייטע זעלבסטהילף־אקציע פאר די סאדאווניקעס. ארגאניזירען אין ווינטער־צייט קורסען פאר די סאדאווניקעס וועגען פרוכטען־פלעגע, עקספעדיציע, טראנספארט א. א. וו. ארויסצוגעבען א צייטשריפט, געווידמעט די פראגען פון יודישען סאדאווניק און זיינע נויטען.

DOKTOR

H. WOŁKOWYSKI

צעגעלניאנא 4, טעל. 216-90

ספעציאל־ארצט פאר הויט־ און וועגערישע קראנקהייטען, מענער־שוועכע, אלע ארט אנאליזען, עלעקטראטעראפיע, בעהאנדלונג מיט קווארץ־שטראהלען.

צוריקגעקעהרט.

נעמט אן פון 8–2 און פון 5–9 אוונד.

בעזונדער ווארטע־צימער פאר פרויען.

פראצעס געגען ד״ר פארנעס

פאר צורעדען צו זנות און אין א רייה שווינדלערייען אין לעמבערג

פאר דעם לעמבערגער שטאטישען געריכט איז פארגעקומען דער פראצעס געגען דר. פארנעס.

אויף דער אנהויב פון דער פערהאנדלונג האט דער פראקוראטור פארגעשלאגען אז דער פראצעס זאל בעטראכט ווערען ביי פערמאכטע טירען. דאס געריכט האט אבער בעשלאסען צו פעראָרדנען אז נאר דער טייל פון פראצעס זאל בעטראכט ווערען אין געהיים אין וועלכען עס וועט גערעדט ווערען וועגען צורעדען צו זנות.

עס איז דאן פארגעלעזען געווארען דער בעשולדיגונגס־אקט אין וועלכען עס ווערט פארגעווארפען דעם דר. פארנעס, אז ער האט אין די לעצטע יאהרען צוגערעדט זיינע ווירטינס און דינסטען צו זנות. עס ווערט איהם אויך פארגעווארפען א גאנצע רייה שווינדלערייען, ער האט נעמליך צוגענומען ביי באזונדערע מענשען געלד צוזאגענדיג זיי אויסצואר־בייטען פאסטענס אין קהל און אין מאגיסטראט.

דר. פארנעס האט לויט דעם בעשולדיגונגס־אקט צוגערעדט צו זנות זיין דינסט אנאסטאזיע קארדאש, וועלכע איז אנומעלט בעגאנגען זעלבסטמארד און נאך אנדערע פינף פריילינס א חוץ דעם זאל ער האבען אויסגענארט פון 30—80 דאלאר ביי א רייה פערזאנען, וועמען ער האט צוגעזאגט אויסצוארבייטען פאסטענס אין קהל, מאגיסטראט אין פערשידענע בענק, אין דער פערוואלטונג פון „זארגי וטסכאדני", אין דער נישט־עקזיסטירענדיגער אין לעמבערג אפטיילונג פון „באטי" און אין אנדערע אונטערנעהמונגען.

א סדרה פאר זיך זענען די „פעלער" וואס זענען איינגעארדענט געווארען אין דער וואוינונג פון דר. פארנעס און וועלכע זענען איבערגעריסען געווארען ערשט נאך דעם טראגישען זעלבסטמארד פון דער דינסט, וועלכע האט זיך אויפגעהאנגען בעת די פרעהליכע געזעלשאפט האט זיך אונטערהאלטען מיט וויין, שפיל, געזאנג און... זינד.

ביי דער זעלבסטמערדערין האט די פאליציי געפינען בריף, אין וועלכע זי בעשולדיגט איהם, אז ער האט זי פערפיהרט, אויסגענוצט און דאן אפגעזאגט פון פאסטען ארויסגעווארפען און איבערגעלאזט אויף גאטס בעראט, די קארדאש האט אין איהרע בריף אין גרעלע פארבען געשילדערט דעם כאראקטער פון די אונטערהאלטען ביי דר. פארנעס אין דער וואוינונג.

די פאליציי האט זיך געפונען פאר געצוואונגען צו מאכען א סוף צו די ווילדע ארגיעס פון דער „גאלדענער יוגענד" און פון די ערגע בעקאנטע פערזענליכקייטען.

דער דר. פארנעס איז ארעסטירט געווארען און איז בעפרייט געווארען ערשט נאך דעם פערענדיגען זיך פון דער אויספארשונג.

אויף דער געריכטס־פערהאנדלונג האט דר. פארנעס, וועלכער פערטיידיגט זיך אליין, אפגעלייקענט אז ער זאל האבען א שלעכטע מיינונג ביים נעהמען געלד בכדי אויסצוארבייטען פאסטענס, ער ערקלערט, אז צוליב זיינע בעציהונגען מיט איינפלוסרייכע מענשען, האט מען זיך צו איהם געווענדעט מיט ביטעס וועגען אויסארבייטען פאסטענס, געבענדיג איהם לויט דער פערמיטלונג פון א געוויסער פרוי געוויסע סכומים פאר שכר טרחה, מיט דעם בעקומענעם געלד זיך געטיילט מיט דער דאזיגער פרוי. דאן דערקלערט דער דר. פארנעס אז ער האט זיך באמת בעמיהט וועגען געפונען בעשעפטיגונג פאר די פערזאנען, ביי וועלכע ער האט בעקומען געלד, עס האט זיך אבער ארויסגעוויזען אז זיי האבען נישט בעזעסען די געהעריגע קוואליפיקאציעס כדי אויפגענומען צו ווערען אויף די פאסטענס, אויף וועלכע זיי האבען רעפלעקטירט. דערביי האט דר. פארנעס בעטאנט אז א טייל פון בעקומענעם געלד האט ער צוריקגעגעבען.

עס זענען דאן אויסגעהערט געווארען די עדות בנוגע דעם טייל פון דער בעשולדיגונג און דאן איז דער פראצעס בעטראכט געווארען ביי פערמאכטע טירען, בנוגע דעם צווייטען טייל פון דער בעשולדיגונג.

נאך דער דורכגעפיהרטער פערהאנדלונג איז דר. פארנעס פערמשפט געווארען אויף דריי חדשים תפיסה.

רעכט און לעבן

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

נייע עקזעקוציע-פראצעדור פאר שטייער-אמטען

פארבעדינג צו אנ'עקזעקוציע

איידער דער שטייער-אמט נעמט אונטער אנ'עקזעקוציע, מוז ער ווארנען דעם בעל-חוב און איהם ערטיילען א 14 טאגיגען טערמין בכדי ער זאל גוטוויליג בעצאהלען דעם שולדיגען חוב.

בערעכטיגונג דורכצופיהרען עקזעקוציעס

קומענדיג אויף א שטעל אויספיהרען א עקזעקוציע איז דער אויספיה"ענדער בעאמטער קודם כל מחויב פארצושטעלען דעם בעל-חוב א פעראָרדנונג פון שטייער-אמט אויסצופיהרען די עקזעקוציע.

די פעראָרדנונג טאר נישט טראגען קיין אלגעמיינעם כאראקטער, נאר מוז אויסגעשטעלט זיין ספעציעל פאר דעם בעטרעפענדען בעל-חוב און בלויז פאר דער געגעבענער עקזעקוציע.

אויפ'ן פערלאנג פון בעל-חוב מוז דער בעאמטער ווייזען זיין אמטליכע לעגיטימאציע, וועלכע בערעכטיגט איהם בכלל אויפצומאהנען חובות אויף אנ'עקזעקוטיווען אופן.

עקזעקוציעס איז אויסנאהמס-פאלען

אז מ'טאר נישט מאכען קיין עקזעקוציעס אין שבתים אדער ימים-טובים, איז נישט געווען קיין געזעץ. מ'האט אלזא ביז אהער אויך געמעגט. די עקזעקוציע-ארגאנען האבען אבער טאלערירט די יודישע רוה-טעג און ס'האט זיך שוין איינגעשטעלט אזא מנהג נישט צו מאכען קיין עקזעקוציעס אין די דאזיגע טעג.

דער ארטיקעל 18 ערלויבט אבער דורכצופיהרען עקזעקוציעס אויך זונטאג און אין אנדערע אלגעמיינע ימים טובים, אויב דער אפיציעלער רוה-טאג ווערט אין דעם פרט אפגעשאפט, ממילא וועט אויך שוין דער שבת נישט מעהר רעספעקטירט ווערען.

ווענט מען אלזא דורכפיהרען עקזעקוציעס אין שבת און אין יום טוב, און זונטאג און אין די אלגעמיינע חגאות.

די דערמאנטע איינבראכען אין די רוה-טעג דארף מען אבער נישט בעטראכטען פאר א שטענדיגע, נארמאלע ערשיינונג. עקזעקוציעס אין די אנגעוויזענע רוה-טעג וועט מען מעגען דורכפיהרען בלויז אין אויסנאמספאלען. אויפ'ן סמך פון א ספעציעלער שריפטליכער פעראָרדנונג פון שטייער-אמט.

דעסגלייכען האט מען ביז-איצט געמעגט דורכפיהרען עקזעקוציעס לויט'ן ארטיקעל 1047 פון אוסטאוו וועגען דער ציוויל געריכטס-פראצעדור, וואס איז אגב אויך געווען פערפליכטענד פאר די שטייער - עקזעקוציעס, נאר בייטאג פון 10 פריה ביז 6 נאכמיטאג.

פון איצט אן וועט מען אלזא אויך מעגען דורכפיהרען עקזעקוציעס ביינאכט. די דאזיגע נאכט עקזעקוציעס וועלען אבער אויך אנגעווענדעט ווערען אין אויסנאמספאלען און נאר אויפ'ן סמך פון א ספעציעלער שריפטליכער פעראָרדנונג.

פארשריפטען בעת עקזעקוציעס

דער בעל-חוב און א פערטרעטער פון דער אינסטיטוציע, לטובת וועלכע די עקזעקוציע ווערט דורכגעפיהרט, האבען דאס רעכט אנוועזענד צו זיין בעת דער עקזעקוציע, אבער נאר אויף אזוי פיל, אויף וויפיל זיי וועלען זיך געהעריג אויפפיהרען און נישט שטערען דעם עקזעקוטאר אין זיין אמטליכע טעטיגקייט. אין געגענפאל איז ער בערעכטיגט נאך א ווארנונג דעם שטערער צו בעזייטיגען.

דער בעל-חוב פונקט, ווי דער אנדערער צד, איז בערעכטיגט צו רופען אנ'עדות, וואס זאל אנוועזענד זיין בעת דער עקזעקוציע. אין פאל ווען דער בעל-חוב איז נישט אנוועזענד בעת דער עקזעקוציע אדער ר'איז בעזייטיגט געווארען, איז דער עקזעקוטאר אומבעדינגט מחויב צו רופען איין אדער צוויי עדות, וועלכע זאלען אנוועזענד זיין בעת דער עקזעקוציע.

אלס עדות מעגען אויך גערופען ווערען דעם בעל-חוב'ס משפחה-מיטגלידער אדער זיינע הויז-מענשען (דינסט)

—אין—

ווען דראהט אנ'עקסמיסיע פאר פערלעגען דירה-געלד,

צי ערשט נאכ'ן צווייטען קווארטאל, אדער שוין אין אנהייב פון צווייטען קווארטאל?

(וויכטיגע ענטשיידונג פון העכסטען געריכט)

די פראגע וועגען צאהלען דירה-געלד פאראויס אדער נאכ'ן אפלויף פון קווארטאל איז אין די פערפליכטענדע געזעצען נישט פעסטגעשטעלט און אויב ביים דינגען א לאקאל איז אויך דער בעדינג נישט געווארען אויסגעארעדט, האט די געריכטס-פראקטיק אזעלכע ספקות אנטשיידען אין איינקלאנג מיט די ארטיגע מנהגים.

דעריבער האבען די געריכטען אויפ'ן שטח פון דער שטאט לאדז צוגעמשפט צו בעצאהלען דירה-געלד פאראויס.

וואס שייך עקסמיסיעס, האט מען אבער געהאלטען, אז אנ'עקסמיסיע קאן ארויסגעטראגען ווערען ערשט נאך צוויי פולע אפגעלאפענע קווארטאל דורכאנאנד און אויך גאר דאן, ווען די געמאכטע ווארנונג האט נישט געהאט קיין ווירקונג.

ס'איז אלזא אויסגעקומען, אז אויב א לאקאטאר איז שולדיג געבליבען דירה-געלד למשל פון 1 יאנואר 1931 האט דער הויזווירט געמענט איינקלאגען אויף אנ'עקסמיסיע, אריינרעכענדיג דעם 8 טאגיגען רומאציע-טערמין לויט'ן ארטיקעל 2 פון דער בעשטימונג פון אדמיניסטראטיווען ראט, ערשט דעם 8 יולי 1932.

אזוי האט טאקע געהאנדעלט דער היגער שיך סוחר ש. פון פיעטרקאווער גאס. ער האט דעם 7 יולי 1931 צוגעשיקט זיין ווירט פאר א קווארטאל דירה-געלד און ר'איז געווען זיכער, אז פאר אנ'עקסמיסיע איז מעהר קיין רעכטליכער גרונד נישט פערהאן.

דער ווירט האט דאס צוגעשיקטע דירה-געלד דערהאלטען און אומאפהענגיג דערפון אויך גלייכצייטיג איינגעקלאגט אויף אנ'עקסמיסיע. דאס שטעטישע געריכט האט איהם די פערלאנגטע עקסמיסיע טאקע צוגעמשפט.

ש. האט דערלאנגט אנ'אפעלאציע, דאס קרייז-געריכט האט דעם פסק-דין פון שטעטישען געריכט אפגעשאפט.

דער הויזווירט האט דאן דערלאנגט א קאסאציע.

די טעג איז דער דאזיגער ענין בעטראכט געווארען דורכ'ן העכסטען געריכט און דאס העכסטע געריכט איז געקומען צו פאלגענדע אויספיהרונגען:

ס'זענען נישט פערהאן קיין בעזונדערע רעכטליכע כללים בנוגע דער פליכט צו צאהלען און אנ'עקסמיסיע.

אויב ס'איז פערהאן א פליכט צו צאהלען דירה-געלד פאראויס דארף שוין אין 8 טאג פון לויפענדען קווארטאל דער חוב פאר'ן דאזיגען קווארטאל בעטראכט ווערען פאר פערלעגען.

ממילא ווערען שוין אין 8 טאג פון אנדערען קווארטאל ביידע קווארטאלען בעטראכט פאר פערלעגען און דער הויזווירט איז בערעכטיגט ארויסצוטרעטען אויף אנ'עקסמיסיע.

אויף דעם גרונד האט דאס העכסטע געריכט אפגעשאפט דעם אורטייל פון קרייז-געריכט און בעשלאסען איבערצוגעבען דעמועלבען ענין נאכאמאל צו בעטראכטען דעם היגען קרייז-געריכט אבער ביי אנאנדערען ריכטער-קאמפלעט. י.

אויספיהרליכע כללים ווי אזוי צו פיהרען געשעפטס-ביכער

(המשך)

רעכנונגען, אויסגעשטעלטע דורך אונטערנעהמונגען פאר אויסגעפיהרטע ארבייט אדער ליפערונגען דעסגלייכען פאר שולדיגע שכירות, מוזען ווערען געבוכט אין טאג פון דער אנגעוויזענער דאטע.

וואס שייך פערקויף און קויף פון סחורות אויף אייגענעם חשבון, דארף מען די טראנזאקציעס בוכען צו ערשט אין די סחורות-קאנטעס און נישט דירעקט אין די קאנטעס פאר צושטעלער און אפנעמער.

טעותים אין די ביכער ווערען אויסגעבעסערט דורך פערשטרייכען די פעלערהאפטע איינשרייבונג און איינשרייבען דעם ריכטיגען אינהאלט.

יעדע איינשרייבונג אין די ביכער דארף זיך שטיצען אויף א בריף, רעכנונג, אפמאך, אויסצוג, פראכט-בריף, בעגלייט-שיין און ענליכע דאקומענטען אלעס איינס, צי אין אריגינאל אדער אפשריפט.

געשעפטס-אפעראציעס פאר קאטע, ביי פערקויף אדער איינקויף פון סחורות דעסגלייכען אלע האנדלונגען און אינערליכע אומוצען קאנען ווערען בעשטעטיגט דורך דאקומענטען, אויסגעשטעלטע אין דער געגעבענער אונטערנעמונג, (קאסע-אסיגנאציעס, לאגער-קוויטען, רשימות, אויסצאהלונגס-ליסטען). די אלע דאקומענטען מוזען אבער דאטירט ווערען, זיין פערזעהען מיט די אונטערשריפטען פון די אויסשטעלער און אויך אנטהאלטען א געהעריגע ערקלערונג בנוגע זייער אינהאלט. אלע דערהאלטענע געשעפטס-בריף ווי אויך די אפשריפטען פון די ארויסגעשיקטע בריף דארפען געהאלטען ווערען אין א געהעריגער ארדנונג.

די געשעפטס-ביכער און די דאקומענטען אויף וועלכע זיי שטיצען זיך, מוז מען אפהיטען אין משך פון 5 יאהר.

בכלל דארף מען געדענקען, אז אין אלע פאלן, וועלכע זענען דורכ'ן ציטירטען געזעץ נישט נארמירט, גילטען די אנגענומענע אין דער בוכפיהרונג פרינציפען אדער די האנדעלס-מנהגים.

-לד.

ווי האלט עס מיט דער פליכט איינצופיהרן האנדעלס-ביכער?

אין דעם רעפעראט, וואס דער רעכטס-פובליציסט י. אינפעלד האט אנומלט געהאלטען אין זאל פילהארמאניע אויף דער דערמאנטער טעמא, האט ער ענטוויקעלט פאלגענדע געדאנקען:

דער ארטיקעל 280 פון נייעם שטראף-קאדעקס, וועלכער זעהט פאר א סאנקציע ביז זעקס חדשים ארעסט אדער א געלד-שטראף פאר איבערטרעטען די פארשריפט וועגען פיהרען האנדעלס-ביכער, איז נישט קיין זעלבסטשטענדיגע שטראף-רעכטליכע קאטעגאריע, נאר אנ'אזויגערופענע בלאנקעטאווע בעשטימונג.

עס ווערט א פערפליכטענד געזעץ ערשט צוזאמען מיט דער פארשריפט, אויף וועלכער ער שטיצט זיך. צי די דאזיגע פארשריפט איז דער ארטיקעל 8 פון האנדעלס-קאדעקס, וועלכער זאגט, אז יעדער סוחר (ממילא אויך קליינהענדלער און בעל-מלאכה) איז פערפליכטעט צו פיהרען א זשורנאל, וואו ס'זאלען ווערען איינגעשריבען אלע אקטיווען און פאסיווען, טראנזאקציעס און אפעראציעס, דערהאלטענע און ארויסגעשיקטע האנדעלס-דאקומענטען און אנדערע ווערטען ווי אויך די הוצאות פאר יעדען חודש, אדער ס'וועט ערשיינען א ספעציעלע פעראָרדנונג, וואס וועט גענוי פרעציזירען דעם ענין פון איינפיהרען געשעפטס-ביכער, ווייסען מיר נישט.

דאס דארף אבער ערקלערען דער יוסטיץ-מיניסטער ביז אזא אויטאריטאטיווע ערקלערונג וועט נישט פערעפענטליכט ווערען.

קאן מען זיך דערווייל דרייסט אפהאלטען פון איינפיהרען ביכער

איבעריגענס, ווען אפילו דער ארטיקעל 280 לעיינט זיך יא אן אויפ'ן ציטירטען ארטיקעל 8 פון האנדעלס-קאדעקס. דארף מען אויך די דערמאהנטע בעשטימונג נישט פערשטעהן אין דעם זין, אז פאליציאנטען אדער שטייער-קאנטראלערען וועלען זיך לאזען איבער די אונטערנעהמונגען און דארט וואו זיי וועלען נישט טרעפען קיין האנדעלס-ביכער, וועלען זיי צוזאמענשטעלען פראטאקאלען, אויפ'ן סמך פון וועלכען דעם שולדיגען וועט מען שפעטער פערמשפטען אויף 6 חדשים תפיסה.

אנאליזירט מען דעם ארטיקעל 240 פון דייטשען האנדעלס-קאדעקס, וועלכער איז אין 3 פונקט אידענטיש מיט'ן 280 ארטיקעל פון אונזער שטראף-קאדעקס, ווערט קלאהר די אינטענץ פון אונזער געזעצגעבער, אז דער ארט. 280 קאן האבען אנ'אנווענדונג בלויז אין דעם פאל, ווען מ'וועט

ערקלערען עמיצען אנ'אופאדלאשטש

אלזא די אלע סוחרים און הענדלער, פאבריקאנטען און האנטווערקער, וועלכע רעכטען זיך אויף אנ'אופאדלאשטש מוזען אומבעדינג פיהרען ביכער, ווייל אין געגענפאל דראהט זיי נישט בלויז קיין שטראף לויט'ן ארט. 280, נאר זייער אופאדלאשטש קאן נאך פערוואנדעלט ווערען אין אנ'איינפאכן באנקראט (פערשווענדעריש ארט-לעבען לייכטזיניגע געשעפטס-פיהרונגען. דאגעגען די יעניגע אונטערנעמער, וועלכע זענען זיכער, אז מ'וועט זיי קיין אופאדלאשטש נישט ערקלערען, האבען זיך פאר'ן 280 ארטיקעל נישט וואס צו שרעקען.

וואס שייך דאס איינפיהרען האנדעלס-ביכער פאר די צוועקען פון אומזאץ-שטייער, איז עס אויך נישט כדאי איצט, אין מיט'ן יאהר, נאר עס האט א זין ערשט פון 1 יאנואר 1933 אנהייבענדיג.

פאר די יעניגע, וועלכע צאהלען אומזאץ-שטייער לויט א ריטשאלט, איז עס בכלל אנ'איבעריגע זאך. סיידען זיי פיהלען זיך דורכ'ן ריטשאלט בע'עוולה'ט.

דער 2-שעה'דיגער רעפעראט איז אויסגעהערט געווארען דורך די פערזאמלטע מיט גרויס יפמערקזאמקייט.

א.

א שטיל פליטה'לע פון א גרויסען לאדזער קאלאניאל-הורטאווניק איז געווארען הילכיג

א דאנק א קליינעם געלד-סכסוך מיט אנ'ארימען קרוב

א גרויסע אפערע פון א היגען רייכען סוחר

דער לאדזער קאלאניאל-הורטאווניק ב. איז געפאלען אויפ'ן שכל, אז אויך אפילו אין איצטיגען קריזיס קאן נאך אזא ייד, א סוחר, ווי ער, מאכען א פעטען משא-ומתן און פעראיבעריגען א שנאל כסף.

ווען ס'האבען אונטערגערוקט די צאהלונגס-טערמינען פון די מאסען וועקסלען, מיט וועלכע ער האט געהאט גערעקט די לעצטענס גענומענע גראבע „הקפות", איז ער אוועק צו זיינס אנ'ארימען קוזין, אפגעדינגען ביי איהם א גרויסע האלבע קעלער-שטוב און איינציגווייז אדהינגעפיהרט און בעהאלטען א ריזיגען טראנספארט כמו'ות געוויף א סומע איבער 100 טויזענד זל.

ווען די וועקסלען-בעזיצער האבען דערזעהען, אז אין ב'ס לאגער איז געווארען „חמץ-געבייטעלט", האבען זיי מיט איהם אנגעהויבען צו רעגולירען אויף די ערגסטע פאר זיי בעדינגונגען. אזוי ארום איז דעם מיפיגען ב. געלונגען אפצוואשען, אין משך פון א קורצע צייט, די קאלאסאלע סומע חובות, מיט א שיבוש.

דורכקומענדיג מיט די קרעדיטארען, האט זיך ב. גענומען צוריקצוברענגען פון קוזינס קעלער-שטוב די בעהאלטענע סחורה.

ווען ס'האט שוין געהאלטען ביים לעצטען ביסעל, האט דער קוזין אנגעהויבען צו פאדערען לאגער-געלד און אלס משכון, דערווייל איינגעהאלטען דאס איבערגעבליבענע אין דער ווערט פון א דריי הונדערט זל.

ב. האט פערדראסען די חוצפה פון קוזין, אויך צו וועלען „אפלעקען א ביינדעל" פון „געבראטענס" און ער איז אוועק אין פאליציי-קאמיסאריאט און בעלייגט א מעלדונג, אז דער קוזין האט זיך צוגעאייגענט אנפערטרויטע סחורה אויף א סומע פון איבער 5 הונדערט זל.

דער קוזין איז פערהאלטען געווארען און אויף דער ערשטער אויספארשונג האט ער אויסגעשיט די גאנצע „גרייפלעך".

דער פערהאלטענער איז דעריבער תיכף בעפרייט געווארען און וועגען דער גאנצער אפערע פון קאלאניאל-הורטאווניק ב. ווערט געפיהרט א שטרענגע אויספארשונג.

יורגי

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

פון האנדעלס-געריכט

פירמע „ברודער ווייס" רעגולירט אויף 70 פראצענט

די פירמע „ברידער צ. און מ. ווייס (פל. וואלנאשטשי 7) האט אין אפריל פ. י. בעקומען א „נאדזור". עטליכע קרעדיטארען האבען געגען דעם „נאדזאר" אפגעגעבען אנ'אפעלאציע. דאס אפעלאציע-געריכט האט אבער דעם „נאדזאר" בעשטעטיגט.

איצט, נאכ'ן אפלויף פון דער נאדזאר-צייט, האט די פירמע פארגעלעגט די קרעדיטארען א רעגולאציע פון 70 פראצ. אויסצוצאהלען אין 4 ראטעס.

אויף דער נעכטיגער זיצונג, האט דאס געריכט בעשלאסן צו עפענען אונטערהאנדלונגען אויף די פארגעלעגטע בעדינגונגען.

* * *

אויף דער לעצטער קרעדיטארען-פערזאמלונג פון דער אופגעלאשטש-מאסע פון דער פירמע יאן פיאל און זיהן, בעז. ברידער אש", איז די קרעדיטארען פארגעלעגט געווארען א רעגולאציע פון 15 פראצ. דאס געריכט האט די רעגולאציע בעשטעטיגט.

די קרעדיטארען האבען געגען דער דעציזיע אפגעגעבען אנ'אפעלאציע צום אפעלאציע-געריכט אין ווארשא.

אויף דער לעצטער זיצונג, האט דאס אפעלאציע-געריכט בעשטעטיגט די דעציזיע פון לאדזער האנדעלס-געריכט.

* * *

אין שייכות מיט דעם אופגעלאשטש פון דער פירמע „אנא דיטעל", איז אלס סינדיק נאמינירט געווארען אדוו. ליפינסקי.

דער פירמע ריינהאלד וויינבאך (פיעטריקאווער 154) האט דאס געריכט געגעבען א צוגאב-חודש אויף אנצומעלדען די פרעטענזיעס.

א לאדזער שוחט בעקומט א ירושה

פון א מיליאן פראנק פון א פראנצויזישער פרוי אין ליל

פון ליל (פראנקרייך) שרייבט מען:

א גרויסע סענסאציע האט ארויסגערופען ביי אונז דער פאקט, וואס א רייכע פראנצויזישע פרוי, מאדאם האמבערט, וועלכע איז די טעג געשטארבען, האט איבערגעלאזט אין איהר צוואה א הויז, וואס געפינט זיך אין צענטער פון שטאט און ווערט געשאצט אין העכער א מיליאן פראנק, פאר יצחק מאיר ליפשיץ, א יוד פון לאדז, א שוחט, וואס האט איינעגע יאהר געוואוינט בשכנות מיט דער פראנצויזישער פרוי, וועלכע איז געווען פאראליזירט און געפונען פריינדשאפט אין דער יודישער פאמיליע, וועלכע זי האט ליב בעקומען, ווי פאר דער איבערגעבענהייט צו איהר ווי אויך פאר איהר פרומקייט, זייענדיג א פרומע קאטוילין, און אלס אייכען פון דאנקבארקייט האט זי זיי איבער-געלאזען איהר הויז.

אויסער דעם האט זי אויך איבערגעלאזט פאר דער פרוי ליפשיץ צירונג און א ווערט פון העכער הונדערט טויזענד פראנק.

* * *

דער פרומער שוחט האט בעשלאסן צו געבען א טייל פון דער דאזיגער ירושה א מתנה פאר דער איינגעווארצלטער יודישער בעפעלקערונג אין ליל, און מאכען אין דעם הויז א מקוה.

שטעהענדיג אונטער דער חופה

האט דער חתן זיך דערוואוסט, אז זיין כלה איז זיין לייבליכע שוועסטער

סענסאציאנעלער פאל ביי איינעם פון די היגע רבנים

ביי איינעם פון די היגע רבנים איז געשטעלט געווארען א חופה פון א פאר-פאלק, אליך איז געווען צוגעגרייט. די כלה איז געקומען צום רב צוזאמען מיט איהר משפחה, ווייל זי איז, פאר קיין שום יוד געדאכט, א קיילעכדיגע יתומה, דער חתן האט קיינעם גישט געהאט, ווייל ער איז א פרעמדער, אנ'אמעריקאנער און איז געקומען צוזאמען מיט זיין חבר, וועלכען ער האט געקענט פון אמעריקא. אבער ווען דער שמש האט שוין געהאט אויפגערופען די אונטערפיהרערס, אז זיי זאלען אין א מזל'דיגער שעה פיהרען חתן-כלה צו דער חופה, האט פלוצלינג איינער פון די מחותנתטעס ארויסגעלאזען א גרויסען קוויטש. האט עפיס אויף דער שנעל איינגערוימט דעם רב אין אויער אריין און דער רב האט געפסקנט, אז היינט וועט קיין חופה נישט פארקומען און אז חתן-כלה זאלען בלייבען ביי איהם, ווייל מ'וויל מיט זיי עפיס רעדען.

נאך דער ערשטער גרויסער איבערראשונג האט מען זיך דערוואוסט, אז דא איז פארגעקומען אזא געשיכטע.

מיט צוויי און א האלב צעהנדליג יאהרען צוריק, נאך אין די אלטע גוטע פאר'מלחמה'דיגע צייטען האט אויף בושעזשינער גאס געוואוינט א יוד, א שוסטער, א לאטוטניק און ממלא א גרויסער ארימאן, און נישט בלויז קיין ארימאן, נאר אויך א קראנקער און נישט נאר ער אליין איז געווען קראנק, נאר אויך זיין ווייב. ווייסטן מיר שוין פון דער גרויסער פראקטיק אונזערער, אז קראנקע ארימעלייט טרייבן נישט לאנג אן און אויך אונזער שוסטער דוד לייב מעלניק איז אוועקגעשטארבען און נישט לאנג נאך איהם האט אויך אויסגעהויכט איהר נשמה דוד לייב'ס ווייב, איבערלאזענדיג איינגעפנצען אויף הפקר צוויי קליינע קינדערלעך, א יונגעלע יוסל 4 יאהר אלט און א מיידעל גיטעל 2 יאהר אלט. האט מען זיך אנגעהויבען צו ווארפען מיט די קינדער, וואו זיי געווען היינט, זענען זיי נישט געווען מארגען, וואו זיי האבען גענעכטיגט נעכטען האבען זיי נישט גענעכטיגט היינט. האט די משפחה געוואלט די קינדער אריינגעבען אין יתומים-הייזער האט זיך דאס נאר איינגעגעבען בנוגע דעם קלענערען מיידעל, וועלכע מ'האט צוגענומען אין איינעם פון די היגע יתומים-אנשטאלטען, דאגעגען יאסעלען האט מיטגענומען קיין אמעריקע זיינס א פעטער, וועלכער איז גראד דעמאלס אוועקגעפאהרען מעבר לים.

איז יאסעלע געוואקסען אין אמעריקא, קיין זיסע קינדהייט האט דער יתום נישט געהאט, פון זיין פריהסטע קינדהייט האט ער שוין געמוזט ארבייטען און אפשר א דאנק דעם איז ער געווארען זעלבסטשטענדיג, זיך צוגעוואוינט צו ארבייטען און שפארען און איז געווארען אנ'אמעריקאנער „אל-רייטניק" אזוי ווי אלע אמעריקאנער האט ער גע-ענדערט זיין נאמען אויף מעלאן. פערשטעהט זיך, אז ער האט זיין פעטער מעהר נישט געדארפט, איבריגענס האט זיך דער פעטער פון ניו-יארק איבערגעקליבען קיין דרום-אמעריקא, און יאסעל איז געווען איינער אליין, אהן שום קרוב אין דער ריזיגער שטאט ניו-יארק. ער האט זיך אבער אויך צו דעם צוגעוואוינט.

ער איז אוועק פון לאדז, ווען ער איז איינגאנצען אלט געווען 4 יאהר, דעריבער האט ער נישט געוואוסט, צי ער האט עפיס משפחה אין פוילען, ווער זיין משפחה איז און וואו זי וואוינט, עפיס האט ער פון זיין פעטער יא געוואוסט, אז ער האט א שוועסטער, אבער שפעטער האט ער אויך פערלוירען דעם קאנטאקט מיט איהם, ווייל ער האט געוואוינט אין דרום-אמעריקא.

יאסעל איז געוואקסען שעהן און שטארק. ער האט געבענקט צו א פאמיליען-לעבען, אבער קיין אמעריקאנער ווייב האט ער נישט געוואלט און האט בעשלאסען צו מאכען א לוסטרייזע קיין פוילען און דארט זיך אויסזוכען זיין בעשערטע. אזוי האט ער או ך געטון. מיט א האלב יאהר צוריק איז ער געקומען אין זיין געבורטס-שטאט לאדז. קיין שום בעקאנטען האט ער דא, פערשטעהט זיך, נישט געהאט, קיין שום קרוב האט ער נישט געקענט, ע" האט זיך אפילו נישט געוואוסט אויף וועמען צו פרעגען, דאך איז ער געווען פול פרייד, וואס ער איז געקומען קיין לאדז. דא האבען זיך איהם די מענשען, די יודען אויסגעזעהען אנדערש ווי די אמעריקאנער. ס'האט זיך איהם גארנישט פערגלוסט צו פערלאזען אונזער שטאט.

גיטעלע איז געוואקסען אין יתומים-הויז, שטיל און בעשיידען, שעהן און שמאלץ. שפעטער האט זי זיך אויסגעלערנט א פאך און געווארען א נעהטארין. און נאר דער צופאל האט געוואלט, אז דער אמעריקאנער יאסעל זאל צופעליג אין טעאטער בעקענען גיטעלען, זיי האבען זיך געטראפען איינמאל און א צווייט מאל ביז זיי האבען אנגעהויבען צו רעדען וועגען ערנסטע זאכען. און פארוואס נישט? לייטען האבען זיי מקנא געווען. ביידע שעהן און געוואקסען, א פארל פון זיין ליבען נאמען, וואס האט וועגען קיין יחוס נישט געפרעגט, וועגען קיין געלד זיכער נישט, ער האט נאר געוואלט, אז גיטעלע זאל מסכים זיין צו זאגען „יא", זיי וועלען שטעלען א חופה און דאן צוזאמען פאהרען קיין אמעריקא. און גיטעלע האט נישט אזוי שנעל געזאגט דאס קליינע ווערטעלע, וואס דארף זי פערבונדען מיט א מענשען אויפ'ן גאנצען לעבען, זי האט זיך בעמיהט איהם וואס נעהנטער צו בעקענען און ערשט דאן ווען זי האט זיך איבערצייגט, אז ער איז אנ'ערליכער ארענטליכער מענש, האט זי מסכים געווען מיט איהם חתונה צו האבען און מיטפאהרען קיין אמעריקא.

האט טאקע פאריגע וואך געזאלט פארקומען די חתונה פון דעם יונגען פאר, אבער ווען זיי זענען שוין געשטאנען אונטער דער חופה, האט איינע פון די כלה'ס מוהמעס, וועלכע איז געקומען פון אלעקסאנדער אויף דער חתונה אין אנבליק דערקענט, אז דאס איז יאסעלע, וועלכער איז אזוי שטארק ענליך געווען צו זיין פאטער דוד לייב. אונטער דער חופה איז אזא געשטאנען א ברודער מיט א שוועסטער. די מוהמע האט געגעבען א שרעקליכען קוויטש און איז שיער נישט געפאלען אין חלשות. דעם הרי-את האט שוין יאסעלע נישט געזאגט און נאך דעם זעלבען אוועקענד איז ביים רב אלץ אויפגעקלערט געווארען. ס'האט זיך טאקע ארויסגעשטעלט, אז יאסעל און גיטעל זענען ברודער און שוועסטער און נאר צוליב א גליקליכען צופאל האבען זיי נישט חתונה-געהאט און נישט געלעבט ווי מאן און ווייב.

DR. MED. J. LUBICZ

כירורג-ארטאפעד

פאלודביאווא 9, טעל. 183-17

קראנקהייטען פון די ביינער, געלענקען,

פערקרימונגען פון די פלייצעס און גלידער

איינענע פראצעדורע פון זעמטליכע ארטאפעדישע אפאראטען ווי: וקלאדקעס אויף פלאטפוסען, קינס... העגער אוי פיס, גארסעטען א. אז. וו.

צוריקגעקעהרט

נעהמט אן פון 2.30 ביז 4.30 נאכמיטאג

דאנערשטאג כה 29 אלול תרצ"ב	ספטעמבער זון-אויפגאנג 5.28 זון-אונטערגאנג 5.38

שטייער-קאלענדאר

פאר'ן חודש אקטאבער

(2) ביז'ן 7-טען אקטאבער ד. י. דארף איינגעצאהלט ווערען דער הכנסה-שטייער פאר'ן חודש סעפטעמבער.

ביז'ן 15-טען אקטאבער — דער אומזאץ-שטייער פאר'ן חודש סעפטעמבער פון די סוחרים, וואס בעזיצען 1-טע און 2-טע קאטעגאריע האנדעלס-פאטענטען און אינדוסטריע-אונטערנעהמונגען פון 1-טע ביז 5-טע קאטעגאריע, וועלכע פיהרען האנדעלס-ביכער.

ביז'ן 15-טען — די 3-טע ראטע אומזאץ-שטייער, וואס איז אויסגעמאסטען אין יאהר 1932. ביז דעם זעלבען טערמין איז אויך צאהלבאר די זאליטשקע פון אנדערע שטייערען.

ביז'ן 5-טען און ביז'ן 20-טען — עלעקטריע-שטייער (פאר דער צייט פון 1-טען ביז'ן 15-טען אקטאבער ד. י.)

ביז'ן 31-טען — די דיפערענץ פון הכנסה-שטייער מיט'ן קריזיס-צושלאג פאר'ן יאהר 1932.

אין חודש אקטאבער זענען אויך צאהלבאר אלע שטייערען, וואס זענען פונאנדערגעלעגט געווארען אין ראטעס, וואס זייערע צאהלונגס-טערמינען פאלען אויס דעם חודש.

מארד, גנבה און פעלשונג

(2) באלעכלאוו פיעלאשאק איז שוין אמאל געהאט אפגעזעסען א שטראף פאר א גרויסע גנבה. איצט זיצט ער אין תפיסה פאר דערמארדען א געוויסען סומריי.

נעכטען האט ער נאך געהאט א פראצעס אין קרייז-געריכט פאר פעלשען זיין געבורטס-דאקומענט פון 1911 אויף 1913.

פיעלאשעק איז דאסמאל פערמשפט געווארען אויף 6 חדשים ארעסט.

1 יאהר תפיסה פאר מאנס זיין

(2) דער 19-יעהריגער אנטאני טילוש האט דעם 8 מאי געטראפען אין וואלד דאס מיידעל העלענא גזשעגארטשיק און זי מאנס געווען אונטער דער דראהונג, אז ער וועט זי דער'הרג'ענען.

דער בחור איז נעכטען געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט און איז פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר ארעסט.

Dr. med.

Józef Imich

ספעציאל-ארצט פאר האלז, נאז און אוירען-קראנקה. ארדינאטאר פון קרייז-שפיטאל א. נ. פרעז. מאשטשיצקי.

צוריקגעקעהרט

מאניושקי 1, טעל. 209-97.

ווילט איהר ווינשען א גוט יאהר

אייערע עלטערן, שוועסטער ברידער, קרובים, פריינד און בעקאנטע אין לאדז און אנדערע שטעט אין פוילען, ווי אויך אין אויסלאנד: פעראייניג. שטאטען פון אמעריקע, פאלעסטינע, פראנקרייך, רוסלאנד, ארגענטינע, קאנאדע, דייטשלאנד און א. לענדער

דארפט איהר נישט ווארטען אויף דער לעצטער מינוט

— און בעשטעלען —

א גראטולאציע אויף ראש=השנה

נאר אין

„נייעם פאלקסבלאט"

די פרייזען זענען היי-יאהר זעהר צוגענגליכע פון 2.50 זל. אן

די אדמיניסטראציע „נייער פאלקסבלאט"

פיעטריקאווער 21.

ווי אזוי דער געלעגער קרעמער פון בזשעזשינער גאס איז געווארעז א רבי

„ב״ה.

ברוך פרענקיל

בן ההצ. מפרעמישלאן זיע, נכד רבינו הבעל שם טוב הק. והגורא זיע. נכד רבינו הק. בעל המחבר ספר דגל מחנה אפרים זיע. זכד הרב הקדוש רבי ר׳ מאירל מפרעמישלאן זיע. נכד רבינו מראפשיץ זיע, נכד הרב הקדוש רבי ר׳ שמעלקי זיע, ילמעלה בקודש מדור דור צדיקים קדושים גאונים זיע. וימלצו יושר לטובה המתגורר כעת פה לבוב בערקא גאססע 11 (גאליציען).

איך ווינטשע אייך א כתיבה וחתימה טובה און איך וועל אי״ה בעטען פיר אייך השית, און אויך על קברי אבותי הקדושים הצדיקים וועל איך בעטען פיר אייך וימלצו יושר בעדכם, וועט איהר אי״ה האבען א גוט געבענטשט יאהר מיט מזל וברכה והצלחה וכל טוב, גידענקט נאר אויך איהר אין מיר יעצט מיך צו אונטער שטיצען איך בין זעהר בענעטיגט און שיקט מיר תיכף בפאסט החוזרת, איך וועל אי״ה בימים הקדושים אין אייך גיט געדענקען, וועט איהר בעזרת השי״ת פועלן א שנ״ז טובה מיט ישועות טובות — כעתירתי בעדכם ואברך אתכם ברוב ברכות.

הקטן ברוך פרענקיל אדרעסע שלי כזה ראבין באַרוך פרענקיל, לבוב, בערקא 11 (אין פוילישׁ). (איבערגעשריבען וואָרט פאַר וואָרט פון א פאָסט־קאַרטעל געדרוקט מיט פעטע שריפט)„

מן הסתם זענען טויזענדער אזעלכענע געדרוקטע פאָסטקאַרטלעך, פונאנדערגעשיקט געוואָרען איבער דער וועלט, און שיין וואָלט יענער קירה׳שער „רבי״ וועלכער פארשטייט צו זיינע פענטאַקישע צוזעקען אויסצונוצען די פאָסט און די דרוקעריי אויסגעזעהען, ווען ער זאָל טאַקע האַלטען וואָרט און בעטען פאַר די אַלע, וועמען ער האָט זיינע פאָסט־קאַרטלעך צושיקט, עס וואָלטען פאַר איהם נישט געלאַנגט די צוויי טעג ראש־השנה, דער איינער טאָג יום־כפור, נאָר עס וואָלטען ביי איהם געמוזט כסדר זיין עטליכע וואָכען ראש־השנה און עטליכע וואָכען יום־כפור. נאָר נישט דאָס זענען מיר אויסגען, מיר זענען אויסען צו דערצעהלען אַז א לאַדזשער קרעמער האָט זיך געקלוגט אויך צו געהען אויפ׳ן זעלבען דרך. אָט הער׳ט אַ מעשה:

הער ר. פון דער בזשעזשינער גאַס עטליכע און אַכציג, איז אַ יוד, אַ געלער יוד, מיט געלע ברייטע ברעמען און מיט אַ געלער באָרד, פון זיין שווער האָט ער געירשנט אַ גרויס קאַלאָניאַל־געוועלב, וואָס גיט איהם צו עסען און צו טרונקען און דערצו נאָך אַ פאָר טויזענד דאָלאַר טאַשען־געלד, וועלכע ער האָט אין דער לאָדזשער דעפּאָ באַנק, און פון זיין פאָטער האָט ער געירשנט אַ... רבניש קאַפּעלושל.

חוי קומט צו זיין פאָטער אַ רבניש קאַפּעלושל בעת ער איז גאָר כל־ימיו געווען אַן אויבסט־הענדלער אויפ׳ן באַלוטער מאַרק? — איז דער תירוץ, זיין פאָטערס שווער איז געווען אַן אייניקל פון אַ גאַליציאַנער רבי.

האָט זיך נעבעך דאָס רבניש קאַפּעלושל געוואַלגערט יאָהרען־לאַנג אויף דער פערשטויבטער פּאָליצע, אַזש גרוי געוואָרען פאַר צרות, און האָט קיין תיקון נישט געקענט בעקומען, ווייל דער הער ר. פון בזשעזשינער עטליכע און אַכציג איז כל ימיו געווען אַ קרעמער און רבנות איז איהם געלעגען אין דער לינקער פּאה.

הימעל און ערד האָבען אָבער געשוואוירען, אַז קיין זאַך זאָל פון דער וועלט נישט אַוועקגיין, ביז זי וועט נישט בעקומען איהר ריכטיגען תיקון, איז אויך אויף דעם ירושה־קאַפּעלושל די צייט געקומען.

דער געלער קרעמער הער ר. פון בזשעזשינער

אַנ׳אמת׳ע מעשה

עטליכע אַכציג האָט אין די ערשטע אלול־טעג בעקומען פון דעם גאַליציאַנער רבי רב ברוך דאָס אויבען־ציטירטע פאָסט־קאַרטעל, פונוואַנען דער רבי ר׳ ברוך האָט געוואוסט דעם הער ר׳ס אַדרעס? — איז זיין פּריוואַט־זאַך, אפשר דורך רוח הקודש, וואָס קען מען וויסען? — נישט דאָס איז דער עיקר.

דער עיקר איז, וואָס הער ר. האָט זיך אָנגעטון אויף זיין רויטער נאָז אַ פאָר בלויע ברילען, אַדורכגעלעזען דאָס פאָסט־קאַרטעל און ס׳איז איהם אייגגעפאַלען:

„מן הסתם האָט ער דאָך זיין קאַלקולאַציע, הייבט זשע, אַז יענער האָט אַ קאַלקולאַציע, פאַרוואָס זאָל איך, דער געלער קרעמער פון בזשעזשינער עטליכע און אַכציג אויך, נישט קענען נאָכטון דאָס אייגענע?

דאָס ירושה־קאַפּעלושל האָט בעקומען אַ תיקון. דער קרעמער הער ר׳ האָט עס אויסגעזוכט אויסגעפוצט און עס אָנגעטון אויף זיין געלען קאָפּ. ביי אַ דרוקער האָט ער זיך געלאָזט בעשטעלען וויזיט קאַרטלעך מיט דעמזעלבען טעקסט, און מיט דעמזעלבען יחוס וואָס דער גאַליציאַנער „רבי״, נאָר אַנשטאָט יענעמס נאָמען: באַרוך פרענקעל, האָט ער מיט פעטע שריפט געלאָזט אויפדרוקען זיין נאָמען הענאָך ר... און האָט זיך גענומען רייזען אויף פאַמערן און אויבערשלעזיען.

ווי שכנים שמועסען האָט זיך זיין קאָנטאָ אין דער דעפּאָ־באַנק שוין במשך דער צייט פון זיין רביסטווע פערגרעסערט אויף היבשע הונדערטערס אָבער, מיר מעגט איהר גלויבען, אַז ס׳איז איהם נישטאָ וואָס מקנא צו זיין, ווייל, ווי מען דערציילט נאָחורי הפרגוד, האָט דער גאַליציאַנער דער וואוסט זיך פון דער קאָנקורענץ און ער האָט דעם גאַנצען ענין איבערגעגעבען אַנ׳אַדוואָקאַט וועלכער האָט דעם פריש־געבאַקענעם רבי הענאָך ר. פון בזשעזשינער עטליכע אַכציג אָנגעקלאָגט פאַר בענוצען זיך מיט זיין קליענטס ערפינדונג און יחוס און פערלאַנגט אַנ׳ענטשעדיגונג אין דער הויך פון צעהן טויזענד גילדען.

י. שרהלעס.

דערמאָרדעט און פערברענט איהר אונגעזעצליך קינד

(2) אין אַ גרוב נעבען סאַנאַטאָריע „ראָזאַלינקאַ״ אויף אלעקסאַנדערער שאָסע, האָט מען געפונען אַ סקעלעט פון אַ קינד. די אויספאָרשונג האָט פעסטגעשטעלט, אַז דאָס קינד איז אַלט געווען 8 חדשים און איז פריהער דערמאָרדעט געוואָרען און נאָכדעם פערברענט.

די פּאָליציי איז געלונגען צו אַרעסטירען די בעסטיאַלישע מוטער, די 22 יעהריגע לעאָקאַדיאַ יעסקע פון דאָרף נאַראַנידנא. זי האָט זיך מודה געווען אינ׳ם שוידערליכען פערברעכען איבער איהר אונגעזעצליך קינד.

געשלאָגען ס׳ווייב און דעם פּאָליציאַנט

(2) דער בעקאַנטער גנב, וויצענטי אַנדזשעיאַק האָט זיך גוט אָנגעשיכורט און טרעפענדיג אויף שייבלערס מאַרק זיין ווייב האָט ער זיך מיט איהר אַזוי שטאַרק דערפרעהט, אַז פאַר גרויס „שמחה״ האָט ער איהר גענומען שלאָגען. דאָס ווייבעל האָט אָבער נישט געשוויגען און געמאַכט גרויסע געוואַלדען. זענען זיך צונויפגעלאָפען פערביינגעהער און אויך דבר פּאָליציאַנט אדאַם שימקאָווסקי, וועלכער האָט זיך אָנגענומען די עוולה פון געשלאָגענעם ווייבעל און נישט דערלאָזט זי מעהר שלאָגען. איז וויצענטי ערשט אריין אין ברימצאָרן, ס׳טייטש מען לאָזט איהם נישט שלאָגען זיין אייגען ווייב און פאַר גרויס כעס האָט ער דערלאַנגט דעם פּאָליציאַנט אויך אַ פּאָרציע קלעפּ.

דער היציגער ווייב- און פּאָליציאַנטען-שלעגער איז אַרעסטירט געוואָרען און ער וועט אָפּזיצען אין אַרעסט ביז׳ן פּראָצעס.

—):o:(—

שטיף-פאָטער שיסט אויף זיין שטיף-זוהן
און גיט זיך אליין א קויל אין קאָפּ אריין

(2) אין דאָרף סטזשעלעץ, הינטער ראַדאָמסק איז דער 23-יאָהריגער וולאַדיסלאַוו קאַרפּינסקי געגאַנגען אַהיים. פּלוצלינג איז פון אַ סטאָג היי געפאַלען אַ שאָס, און קאַרפּינסקי איז פערוואונדעט געוואָרען אין קאָפּ.

אויף די הילף-געשרייען פון קאַרפּינסקי׳ן איז אָנגעקומען אַ פּאָליציי-פּאַטרול, וועלכע האָט זיך דערגעהנטערט צום אָרט פון וואַנען ס׳איז געפאַלען דער שאָס. דערזעהענדיג די פּאָליציי, האָט זיך דער בעהאַלטענער שיסער געשאָסען אַ קויל אין קאָפּ אריין.

ווי ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, איז ער דער 47-יעהריגער וולאַדיסלאַוו דאָמאַגאַ — קאַרפּינסקי׳ס אַ שטיף-פאָטער.

גוט מאָרגען!

לאָמיר ברודער טרינקען!..

האָבען מיר דאָך יאָ עפּעס אויסגעקעמפּט!

אָט האָבען מיר געקעמפּט פאַר פערביליגערען דאָס דירה־געלד. די פּרעסע אַלאַרמירט כסדר, פאַר וואָס ס׳ווערט נישט ביליגער עלעקטריע, דער באַהן און פאָסט־טאַריף. מיר פערלאַנגען אויך, ברויט און פליישׁ זאָל ביליגער ווערען, נו, האָבען מיר, ווייזט אויס, טאַקע אויסגעקעמפּט: ס׳איז ביליגער געוואָרען — בראָנפען!..

די דאָזיגע „פרעהליכע בשורה״, אַז אַ גאַנצע פלאַש 45־ער, וועט נאָר קאָסטען, 5 זל. מיט 10 גר. וועט זיכער אַרויסרופען אַ „פרייד״ ביי די ברייטע „דורשטיגע״ פאָלקס־מאַסען, וואָס לעכצען אַזוי שטאַרק נאָך אַ „שהכול״, פון איצט אָן, וועט מען קענען טרינקען בראָנפען שטאַט ברויט..

ווי ס׳איז פאָראויסצוזעהען, וועט צוליב דעם דאָזיגען בראָנפען־זול, ווערען „לעבעדיגער״ אין שטעטעל. די זונטאַג׳ער און „שוויעטעס״ וועט מען „שהכלען״ אויף וואָס די וועלט שטעהט. דער „אָבראָט ״פון די מאָנאָפּאָלקעס וועט זיך זיכער פאַרדרייען, און אפשר פאַר פינף פאַכיגען, און ס׳וועט זיין אַן „אויפלעבונג״ אין דער יי״ש־בראַנזשע.

לאָמיר ברודער טרינקען! אַז מ׳האָט דאָס דערלעבט, לאָמיר עס „פּאָזשיען״!..

אב-נעק.

אַ פרעהליכע „זאַבאַווע״ מיט אַ טרויעריגען סוף
2 שלעגער׳ס בעקומען צו 8 חדשים תפיסה

(2) אין דאָרף סאָקאָלניקי, איז אין אַ יולינאַכט פאָרגעקומען אַ „זאַבאַווע״. בעת׳ן טאַנצען איז צווישען די געסט יאַנדער, זימאַן און מאַטוישעווסקי געקומען צו אַ געשלעג, צוליב דעם, וואָס יאַנדער האָט „אַבראַזשעט״ די פרייליין מאַרישקאַ מיראָווסקאַ. בעת׳ן געשלעג, האָט יאַנדער בעקומען אַזאַ מח-קלאַפּ, אַז מ׳האָט איהם געמוזט אָפּפיהרען אין שפּיטאָל.

נעכטען זענען ביידע שלעגער׳ס פער׳משפּט געוואָרען צו 8 חדשים תפיסה.

אַפּטייקען
היינטיגע נאַכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירען: ש. יאַנקעלעוויטש (אַלטער מאַרק 9), ל. שטעקעל (לימאַנאָווסקיע גאָ 37), ב. גלוכאָווסקי (נאַרוטאָוויטשאַ 6), ס. האַמבורג (גלובנאַ 50), ל. פּאַוולאָווסקי (פּיעטרקאָווער 307), אַ. פּיאַטראָווסקי (פּאָמאָרסקאַ 91).

ריין מוז זיין!

די בעזיצער פון מאַרק-פּלאַץ אויף פּילסודסקיעגאָ 2, זענען פאַר אַנטי-סאַניטאַרען צושטאַנד בעשטראָפט געוואָרען מיט 150 זל.

Dr. med. H. LUBICZ

ספּעצ. פאַר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראַנקה

צעגעלניאַנאַ 7, טעל. 141-32

צוריקגעקעהרט.

נעמט אָן פון 8—10 פריה, פון 12—2 נאָכמ. און פון 5—8 אָווענד. זונטאָג פון 9—11 ביי־טאָג.

ר. איזראעל

דאָס בופעט-מיידעל
אַ סענסאַציאָנעל-עראָטישער ראָמאַן פון דער לאָדזשער ווירקליכקייט

(129

דער אַדוואָקאַט איז געווען שטאַרק פעראינטערעסירט פון מאַנקעס פריהערן לעבען, זי איז געקומען צום אַדוואָקאַט נאָך פאַר דעם ווי ער האָט זיך געגרייט צו געהן אין געריכט אַריין. זי האָט זיך שטאַרק ענטשולדיגט דערפאַר. אָבער פּאָרעלסקי איז שוין געווען שטאַרק בייגעריג צו וויסען די סיבה פון דעם וויזיט.

— וואָס ברענגט אייך צו מיר, פרייליין, איהר ווייסט דאָך, אַז פאַר אייך האָב איך שטענדיג צייט אַז איך האָב זיך איבערצייגט אין אייער אויפריכטיגקייט, עהרליכקייט און גוטע ווילען און דאָס צוזאַמענאַרבייטען מיט אייך מאַכט מיר באמת פערגעניגען.

— איך בין גערירט פון אייערע קאָמפּלימענטען, הער אַדוואָקאַט...

— אָבער נישט קיין קאָמפּלימענטען, נאָר דער ריינער אמת... איך פערשטעה אָבער, אַז איצט איז נישט די צייט מיר זאָלען זיך געגענזייטיג זינגען לויב־געזאַנגען. געוויס האָט איהר עפּעס וויכטיגעס מיר איבערצוגעבען, ווען איהר זענט איצט געקומען צו מיר. איז נישט עפּעס געשעהן אין בערלין?

— ניין, פערקעהרט, דאָרט איז אַלץ אין דער בעסטער אָרדנונג. פראַנקענשטיין פיהלט זיך גוט, אדרבא זעהט זיך מיט איהם אָפט, זי ווייסט טאַקע ווער

דאָס איז און דערביי פילנעוועט זי איהם צו מיט נאָך גרעסערער אייפערקייט און ווילען, פיירערשטיין האָט צוריקגעגעבען זיין טאָכטער אַ דאַנק די אָנווייזונגען, וואָס ער האָט בעקומען פון אַדאַן.

— איז דאָך ווידער גוט, וואָס זאָרגט איהר זיך? ס׳וועט שוין לאַנג נישט דויערען און מיר וועלען טריומפירען, מיר וועלען פאַר די אויערען דעם אמת אַרויסשלעפּען אין דער וועלט אַריין.

— אָבער איך קען מעהר נישט רוהען, איך וויל אַז דער גאַנצער ענין זאָל וואָס שנעלער אַ סוף בעהמען, איך האָב מורא פאַר אייער לעבען, הער אַדוואָקאַט, זייט דער לעצטער צייט ווען דער אויסוואורף האָט מיך געוואָלט דערהרגענען, האָב איך מורא אַז יעדע מינוט קען עפּעס געשעהען, און אויך, מיין אייגען לעבען איז נישט זיכער, איך הייס אַז די געהיימנישפולע באַנדע לויערט אויף מיר, אַז זיי קענען מיך יעדע מינוט אַראָפּרוימען פון וועג און דעמאָלט וועט אַלץ בלייבען ווידער אַ געהיימניש, אַ רעטעניש, איך וועל מיטנעהמען אין גרויסען סוד און אַלץ וועט בלייבען ביים אַלטען.

— ס׳איז נאָך נישט אַזוי שלעכט, ווי איהר שטעלט זיך דאָס פאָר, איך וועל נאָך לעבען און איהר וועט נאָך לעבען, דאָס שטערט אָבער נישט, אַז איהר זאָלט אַראָפּוואַרפען דעם שווערען שטיין, וועלכען איהר טראָגט אויפ׳ן האַרצען, איך ווייס נישט אויף וויפיל איהר פיהלט דאָס, אָבער איך בין אייך אַ גוטער פריינד, איך האָב בעקומען דעם גרעסטען דרך ארץ פאַר אייך.

— פאַר מיר האָט איהר בעקומען דרך ארץ, האָט מאַנקע איראָניש געשמייכעלט, אפשר פאַר מיין פערגאַנגענהייט, נישט אמת?

— מיך געהט דאָך נישט אָן אייער פערגאַנגענהייט, מיך אינטערעסירט אייער געגענוואַרט. מיך אינטערעסירט אייער נשמה, וועלכע איז ריין ווי קריסטאַל, מיך אינטערעסירט אייער האַרץ, וועלכער איז אויפריכטיג און עהרליך ווי אַ קליין קינד, מיך אינטערעסירט איהר אַלס אַ מענש, אַנ׳אוניקום, אַנ׳אויסנאַהם צווישען די אַלע אַרומיגע וועלכע זענען פול מיט צביעות און פאַלשקייט.

מאַנקען האָבען זיך געשטעלט טרעהרען אין די אויגען, זי האָט געפיהלט, אַז דער ערנסטער אַדוואָקאַט פּאָרעלסקי בעמיהט זיך נישט איהר צו מאַכען קאָמפּלימענטען נאָר מיינט דאָס אַלץ וואָס ער זאָגט גאַנץ ערנסט.

דער אַדוואָקאַט האָט מאַנקען אָנגענומען פאַר דער האַנד און האָט ווייטער גערעדט.

— איך בין נישט אויסען אייך ספּעציעל צו שמייכלען, איך האָב קיין שום אינטערעס נישט דערפאַר, איהר דאַרפט דאָס אַליין פערשטעהען, נאָר וואָס איך זאָג איז פון מיין טיפסטער איבערציגונג, אַז עס איז אַזוי.

— הער אַדוואָקאַט, קיינער אין מיין גאַנצען שווערען לעבען האָט נאָך צו מיר אַזוי נישט גערעדט. קיינער האָט נאָך נישט געפּרובט אַריינצוקוקען אין מיין אַנגעפוילטער נשמה און אין מיין אַנגעווייטאָגט האַרץ, יעדער אַפילו שוין אַ כלומרש׳ער פריינד, האָט נאָר געזעהען מיין לייב און די אויסערליכע דעקאָראַציע, דאָס הייסט, די אומגעבונג, אין וועלכער איך האָב זיך געפונען און דאָס פאַך, מ׳שטיינסגעזאָגט, מיט וועלכען איך האָב זיך פערנומען, איך בין געווען געבונדען אַזוי ווי מיט שווערע קייטען, ווי מיט שטאַרקע שטריק, געצאַפּעלט, געוואָרפען זיך און זיך פון די קייטען נישט געקענט בעפרייען.

קוים, קוים, האָט זיך מיר דאָס ענדליך איינגעגעבען נאָר אויף אַ העלפט און דאָס אַ דאַנק מיין שטאַרקען כאַראַקטער און מיין פריינד בעריש, וועלכער איז אויף אַזאַ שרעקליכען אופן ערמאָרדעט געוואָרען.

— איך האָב שוין געטראַכט וועגען דעם, מעהר ווי איהר מיינט, און ווי איהר פיהלט, איך האָב שוין געטראַכט וועגען דעם, ווי אַזוי איהר וואָלט זיך געקאָנט אינגאַנצען בעפרייען פון דעם וואָס איז געווען.

— איך דאַנק אייך זעהר, אָבער מיין בעפרייאונג וואָלט נישט געווען קיין פולשטענדיגע ווען איך זאָל נישט אַראָפּוואַרפען דעם שווערען שטיין פון מיין האַרצען, ווי איהר האָט דאָס ערשט נישט לאַנג אַזוי טרעפליך אָנגערופען.

— איך זעה נישט קיין שטערונגען, אַז איהר זאָלט דאָס טון, אַז איהר זאָלט זיך סוף־כל־סוף בעפרייען פון דעם שרעקליכען קאָשמאַר וואָס דריקט אייך, און וואָס נעהמט צו אייער רוה.

— צוליב דעם בין איך טאַקע אַהערגעקומען, נאָך דער לאַנגער יייה שלאָפלאָזע נעכט האָב איך בעשלאָסען אַלץ צו זאָגען, אַלץ צו דערצעהלען, הגם דאָס איז אַזוי שווער פאַר מיר, אַזוי שרעקליך, איהר וועט דאָס פערשטעהען דעמאָלט ווען איך וועל דאָס אייך אַלץ גענוי דערצעהלען.

— איהר קענט וויסען, אַז איך, וועל אייך פערשטעהן און וויסען ווי אַזוי אָפּצושאַצען דאָס וואָס איהר וועט מיר זאָגען.

(פאָרטזעצונג קומט).

לכבוד יום-טוב!

אונגעוועהנליכע רעדוקציע פון אלע פרייזען

אין דער איינציגער קאנקורענץ-פערפומעריע פון דער פירמע

י. דרוקער, 5 זאוואדזקא 5

טעלעפאן 17592

וואס בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון די נייעסטע פאריזער

פערפומען,

ווי אויך די פיינסטע ערשטקלאסיגע פודערן, טואלעט-זייפען א"ז"וו

Perfumerja J. DRUKIER

מיט אכטונג

ZAWADZKA 5
TEL. 175-92

באמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען ספעציעלען ראבאט.

פון יודישן טעאטער

צו די גאסטראלען פון דינה האלפערן און סעם בראנעצקי

ביי לייטען, האלט מען איצט ביי א פיבער־האפטער צוגרייטונג צום ווינטער־סעזאן, אין די טעאטערס. געוויס וועט דאס אויך געטון אין אונזער לאדזער "יודישען טעאטער" און גאר בקרוב, וועט זיך מן הסתם, אויך דארט שטעלען דער ווינ־טער־סעזאן מיט עפעס נייעס — לאמיר האפען.

דער־ווייל אבער, ביים סוף פון סעזאן, האט מען אונז ווידער צוגעשטעלט גאסטראלארען מיט "ייע שטיק".

די גאסטראלארען: דינה האלפערן און סעם בראנעצקי, האבען מעגליך געהאט, נישט ווילענ־דיג, די אויפגאבע גוט צו פארענדיגען דעם סעזאן. עס זאל זיין, ווי מען זאגט: דער סוף איז גוט, איז אלץ גוט. ארויסגעשטעלט האט זיך אבער אנדערש.

אונזער'ע גאסטראלארען האבען, אלס פרעמיע־רע, געשטעלט א שטיק "אויף דער שוועל פון זינד".

וואס עס וועט דארט דערציילט? עס וועט הענוג זיין צו זאגען, אז עס איז א מעשה וועגען ארגענטינע, קאן מען שוין וויסען, וועגען וואס עס ווערט דארט געשמועסט.

און געשמועסט ווערט טאקע וועגען א יודיש מיידעל, וועלכע פרויענהענדלער ווילען פערפיהרען — געהער'ט א נייעס — און זי לאזט זיך נישט און זי פיהרט אויך אויס דאס איהריגע.

דינה האלפערן האט אמאל געהאט גרויס ער־פאלג אין אן ארגענטינער שטיק "אויפ'ן וועג קיין בוענאס איירעס", זוכט זי, ווייזט אויס, ווידער אמאל, איהר ערפאלג אין "ארגענטינע".

לעבט אבער דינה האלפערן אין א טעות: "ארגענטינע" "פלאנטערט זיך איהר פאר די פיס און דערלאזט איהר נישט שטעלען קיין שריט פאר־אויס.

מיט איהר בפירוש'ען עכטען טאלאנט האט זי איינמאל געזינדיגט אין אן ארגענטינער שטיק, און עס ציהט איהר ווייטער צו דער זעלבער זינד.

האלפערן בעמערקט גאר אליין נישט, ווי "אר־גענטינע" בעהערשט און דערדריקט איהרע פעהיג־קייטען און פערשלעפט איהר וואס ווייטער אלץ שטארקער מיט זיך — צו דער שוועל פון זינד...

עס איז דאך א הארצווייטאג צו זעהען, ווי אזא בעגאבטע דינה האלפערן, צוברעקעלט און פערטאכלעוועט איהר טאלאנט אויף נישטיגקייטען, ביי וואס עס קאן בכלל נישט קומען צום אויסדרוק איהר מעכטיגער ארטיסטישער טעמפעראמענט.

דאס שטיק "אויף דער שוועל פון זינד" האט נאר געשאפען דעם איינדרוק, אז האלפערן שטעהט, מיט איהר ארטיסטישקייט מיט אן אמת "אויף דער שוועל פון זינד", פון טעאטראלער זינד, און אויב זי וועט זיך נישט ראטעווען בעצייטענס, וועט זי טיפער געשלעפט ווערען אין תהום, אזא טבע האט שוין זינד...

האלפערן איז נאך גענוג יונג און איהר טאלאנט איז גענוג קרעפטיג, דעריבער קאן זי נאך בעוויי־זען זיך ארויסצורייסען פון "ארגענטינע געמוי־זעכץ".

סעם בראנעצקי איז אהן א ספק אן אויסגעצייכ־נעטער אקטיאר, אין זיין זשאנר, נאר אויף צו בעווייזען זיך אלס גאסטראלאר, דארף מען אפ־שפילען א גרויסע ראל, אין וועלכע דער גאסטרא־לירענדער אקטיאר זאל זיך קאנען אלזייטיג אויס־שפילען און איבערראשען. אויף קליינע און אפילו מיטעלמעסיגע ראלען, ווי עס איז דער פאל אין "אויפ'ן וועג פון זינד" — איז נישט נויטיג צו מאכען א גאסטראלען־אנשטעל.

דינה האלפערן און סעם בראנעצקי — זייט בייקע פריינדליך געוואר'ענט — ביידע שטעהט איהר אויף דער שוועל פון זינד, פון טעאטראלער זינד.

טעאטער-מענש.

זי פלעגט רויבען אוירינגלעך ביי קליינע מיידעלעך

נעכטיגער פראצעס אין שטאטישען געריכט

(2) פאר'ן שטאטישען געריכט איז נעכטען געשטאנען די פרוי מאריאנא מלינארטשיק, וועלכע איז געווען בעשולדיגט, אז זי האט זיך פערנומען מיט ארעפציהען ביי קליינע מיידעלעך די אוירינג־לעך פון די אויערן.

אזוי למשל, האט מען אין געריכט דער־צעהלט, אז אויף לעשנא גאס האט זי אפגעשטעלט די 2 שוועסטערלעך יאדוויגא און סטאניסלאווא ברוזשינסקא, 4 און 6 יאהר אלט, און ביי ביידען אראפגעצויגען זייערע אוירינגלעך. דאס מאל איז דער פרוי מאריאנא געלונגען צו אנטלויפען. אויף צומארגענס האט זי אבער געוואלט מאכען דאס־זעלבע אויף דער זעלבער גאס, איז איהר אבער שוין נישט געלונגען, ווייל א פאליציאנט האט דאס בעמערקט און זי ארעסטירט.

די פאליציאישע אויספארשונג האט פעסט־געשטעלט, אז מאריאנא פערנעמט זיך מיט דער דאזיגער פרנסה שוין א לענגערע צייט.

אין געריכט האט זיך די אוירינגלעך־רויבע־רין נישט מורה־געווען. פונדעסטוועגען האט מע זי בעשטראפט מיט 1 יאהר תפיסה.

ד"ר שטערלינגס בילד ווערט אויפ־געהאנגען אין מאגיסטראט

צאהל בויך-טיפוס-קראנקע פערקלענערט זיך

אונטער'ן פארזיץ פון לאווניק ד"ר מארגוליעס, איז פארגעקומען א זיצונג פון דער געזונדהייטס־אפטיילונג ביים מאגיסטראט.

פאר'ן צוטרעטען צו דער טאג-ארדנונג, איז בעעהרט געווארען מיט אויפשטעהען פון די ער־מער דער פערשטארבענער ד"ר שטערלינג, דער גרינדער און ארגאניזאטאר פון דער שטאטישער בערעטונגס-שטעל נעגען טובערקולאז. ס'איז אויך בעשלאסען געווארען זיך צו ווענדען צום מאגיס־טראט מיט א פארשלאג, צו דערלויבען אויפצו־הענגען ד"ר שטערלינגס בילד אין דער געזונד־הייטס-אפטיילונג.

א בעריכט פון דער סאניטער-אפטיילונג האט אפגעגעבן דער לייטער ד"ר מיסיאן, אין וועלכען ער שטרייכט אונטער, אז די צאהל פון בויך-טיפוס-קראנקע האט זיך פערקלענערט, אזוי אז ביים היינטיגען טאג געפונען זיך אין די שפי־טאלען 170 טיפוס-קראנקע.

נאך דעם, ווי ס'ווערט ערלעדיגט דער פרע־לימינאר-בודזשעט פאר'ן יאהר 1933.34 ווערט אויך אנגענומען דער בעריכט און רעפערא־ט פאר פיזישע ערציהונג, פון וועלכען ס'איז צו זעהען, אז דעם זומער זענען אין לאדז טעטיג געווען 35 שפיל-פלעצער וועלכע ס'האבען בעזוכט 430.980 קינדער.

פארוואס האט די לאדזער וויין-פירמע "האלווין" אינה. הערש ליבערמאן, פולנאצנא 10, אזא גרויסען ערפאלג?

וואס יעדער יוד דארף וויסען אין דער איצטיגער קריזיס-צייט

וועגען דער וויין־אינדוסטריע, איז שוין א סך געשריבען געווארען, בפרט ווערט די וויין־פראגע אקטועל פאר די ימים־טובים, ווען יעדער יוד קויפט אפלעשעל וויין, און בפרט נאך אין דער איצטיגער קריטישער צייט, ווען יעדער גראשען איז אויסגע־רעכענט, און קויפט מען א פלאש וויין, וויל מען, אז די פאר גראשען זאלען זיין אנגעלענט. ד. ה. פאר ווייניג געלד א גוט, געשמאק פלעשעל וויין. נישט קיין פאלסיפיקאטען.

אויב מיר וועלען נאך צוגעבען, אז וויין איז א פערטרויאונגס־זאך, אז דער קונה מוז האבען צוטרוי צו דער פירמע, פון וואו דער וויין איז גע־קויפט געווארען, מוז מען קומען צום אויספיהר, אז די איינציגע פירמע אין לאדז, וואס האט זיך קונה שם געווען מיט איהרע וויין־אויסארבייטונגען, איז די גוט־בעקאנטע און בעליבטע פירמע "האלווין", וועמענס אינהאבער ס'איז ר' הערשעל ליבערמאן, אויף פולנאצנא 10. די דערמאנטע פירמע "האלווין" וועלכע עקזיסטירט אין לאדז 18 יאהר, האט זיך בע־קאנט געמאכט מיט איהרע קאנקורענצלאזע וויינען, נישט נאר אין לאדז, נאר אין אלע שטעט און שטעטלעך פון דער פוילישער רעפובליק, ביים הייני־טיגען טאג איז נישטא קיין יודישע שמחה וואס זאל נישט בעשיינט ווער'ען מיט'ן וויין פון דער פירמע "האלווין".

פארוואס איז די פירמע "האלווין" אזוי בעליבט געווארען? ווייל זי האט בעוויזען, א דאנק איהר מאדערנעם־איינגעריכטעטע פאבריק אויף פולנאצנא 10, ארויסצובעקומען די בעסטע וויינען צו זעהר צו־גענגליכע פרייזען — און דא ליגט דער סוד פון דעם גרויסען ערפאלג פון דער לאדזער פירמע "האלווין".

די פירמע "האלווין" האלט אבער כסדר אין פערבעסערען און פערפולקאמען איהר פראדוקציע, אזוי למשל איז דער פירמע געלונגען צו בעקומען א פרישען זארט נאטור־עכט אונגארישען וויין "2000" צו א זעהר צוגענגליכען פרייז. אזוי, אז יעדער קען זיך פערגינען צו קויפען אן עכט אונ־גארישע פלאש וויין, נישט דארפ'נדיג פאר דעם זעלבען געלד קויפען ביי אומפעראנטווארטליכע קרעמער'לעך עפעס א פאנטש.

ס'איז דערום כדאי דער לאדזער יודישער בע־פעלקערונג אויפמערקזאם צו מאכען אט וואס;

די צייט איז צו קריטיש, מ'זאל זיך קענען ערלויבען אויף געמייבע וויינען, אין דער צייט, ווען פאר דעם זעלבען געלד בעקומט מען גוטע, עכט־גאראנטירטע וויינען ביי דער סאלידער פירמע "האלווין", אינהאבער הערשעל ליבערמאן, אויף פולנאצנא 10. איהר מוזט נאר דערביי גוט אכטונג געבען אויף דעם עטיקעט, און בעאבאכטען די מארקע "האלווין", אינה. הע"ש ליבערמאן, לאדז, פולנאצנא 10, און געדענקען דארפט איהר נאך אין זאך: "על תסתכל בקנקן אלה במה שיש בו" — ד. ה. לאז דיך נישט גענארען פון שעהנעם פלע־שעל פון אומבעקאנטע קרעמער'לעך, נאר גיב אכ־טונג אויף דער פירמע

"האלווין", אינה. הערשעל ליבערמאן לאדז, פולנאצנא 10, טעל. 219-40

5936

ימים-נוראים אין דער גרויסער סינאגאגע

ווי מיר הערן זיך ווערט דאס יאהר אין דער גרויסער לאדזער סינאגאגע צוגעגרייט צו די ימים נוראים עפעס ערהאבענעס און גרויסעס.

דער ביז־איצטיגער שאבלאן האט געמוזט אויפ־הערען, ווייל ער האט נישט ענטשפראכען די מתפללים, וועלכע גארען צו הערען נייעס און בע־זונדערס זאלען די ימים־נוראים'דיגע נסחאות און היילינע תפילות רעטשיטאטירען פון א גרויסע שעהנע שטימע.

די לאדזער סינאגאגע איז איינע פון די הערליכ־סטע טעמפלען אין דער וועלט און די היילינקייט איג'ם טעמפעל דער אויסגעצייכענטע כאר האבען זיך, ווי מיר הערען, איצט צוגעזאגט א חזן, א בער־ריהמטהייט, אין דער פערזאן פון לעמבערגער אבער קאנטאר, איז טאקע קיין וואונדער נישט ווען מור־זענדער מתפללים ווילען די הייליגע ימים נוראים פערברענגען אין תפילה אין דער סינאגאגע.

ביי די הערינג-הענדלער

די טעג איז אונטער'ן פארזיץ פון פרעזעס מענדעל מינץ פארגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון אלע לאדזער הערינג-הענדלער. עס האבען גערעדט די ה"ה: גאלדשטיין, פרענקעל, פולווערמאכער, ראזענבערג, שערפינסקי, אייזענבוים, דאבראנסקי א. א. וועגען דער נויטווענדיגקייט זיך צו ארגא־ניזירען און עס איז געווארען בעשלאסען, אז אלע לאדזער הערינג-הענדלער ארגאניזירען זיך ביים 2-טען קליינהענדלער-פעראיין, אלטשטאט 10.

אין דער פערוואלטונג זענען אריין: פרעזעס — יוסף ראזענבערג, וויצע-פרעזעס — אלחנן גאלדשטיין, קאסיר — וואלף דאברוינסקי, סעקרעטאר — יהושע יוסף שערפינסקי, מאיר שווענזעוויטש, שמואל פאר־גאמענט, בנימין אייזענבוים, יצחק גאלדשטיין און אלי' פולווערמאכער.

וואסא פריהאדא אין לאדז

דער צווייטער מייסטער-קאנצערט קומט פאר אין פילהארמאניע-זאל דאנערשטאג, ד. 6 אקטאבער. עס טרעט ארויס דער וועלט-בעריהמטער פיאנאמע־נאלער פידלער וואסא פריהאדא.

סעזאן-ערעפנונג פון שטאטישן טעאטער

קומענדיגען זונטאג קומט פאר די סעזאן־ערעפנונג פון שטאטישען טעאטער. ס'ווערט געשפילט "צירצע".

די ערעפנונג פון קאמעראל-טעאטער קומט פאר דעם 4-טען אקטאבער. ד. י. צו דער עפענונג ווערט געגעבען די בעקאנטע פיעסע "דירות-ליכווע".

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג. דעם 29 סעפטעמבער

11,58 צייט-סיגנאל. 12,10 טעגליכע פרעסע-איבערזיכט. 12.40 מעטעאראלאגישער קאמוניקאט. 12,45 גראמאפאן-פליטען. 33,5 גראמאפאן-פליטען. 4,40 רעפעראט. 5.00 סאליסטען-קאנצערט. 6,00 רעפעראט. 6,20 טאנץ-מוזיק. 7,10 פערשידענעס. 7,30 קאמוניקאט. 7,35 ראדיא-פרעסע. 7,45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס-קאמער, רעפערשואר פון די טעאטערן. 8,00 פוילישע טאנץ - מוזיק. 9,10 אודיציע. 9.50 פרעסע-איבערזיכט. 9,55 קאמוניקאט פאר לופט-פליה-קאמוניקאציע. 10,00 טאנץ - מוזיק. 10,40 ספארט-ידיעות. 10,50 טאנץ-מוזיק.

* * *

אויסלאנד

7,00 ריגע – אפערעטע. 7,30 שטוטגארט – קאמישע אפערע. 7,50 שטאקהאלם – סימפאניש קאנצערט. 7,55 הילווערסע – קאמפאזיטארען-קאנצערט. 8,00 לאנדאן — סימפאנישער קאנצערט. 8,00 דאווענטרי – אפערעטע. 8,10 קאפענהאגען — סימפאנישער קאנצערט. 8,20 בוקארעשט - סימפאנישער קאנצערט. 8,30 מיילאנד – אפערע. 8,45 רוים – סימפאנישער קאנצערט. 9,05 מינכען – סימפאנישער קאנצערט.

שייטלען

מיט פאריזער שרינדען
ווי אויך פערטיגע שייטלען
ווערען ערשטקלאסיג און רעיעל אויסגעארבייט
צו ביליגע פרייזען
-- און אנדולאציע --
ביי קערש, סקווערא 15

קליינע אנאנסען

1 זלאטי
פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פריוואט-אנאנסען

א קוואליפיצירטע קראוואטען-נייהערין האנד-ארבייט ווערט פון זאפארט געזוכט. אפערטען מיט רעפערענצען-אנגאבע אין אדמ. פון דער צייטונג אונטער „קראוואטפאל". 59933

א קאמאשען-שטעפער א פרימא-נייהער ווערט געזוכט ביי מיגדאלאוויטש, זאכאדניא 30. שטענ-דיגע ארבייט. 5934

לאקאלען

איך זוך א וואוינונג פון א שטוב מיט א קוך אין דער געגענד פון אלטשטאט, אדער א גע-וועלב אויף בזשעזשינער גאס, נישט טייער דירה-געלד. מעקלערס נעווינשען. צו ערפאהרען ביי לובאכינסקי, אין דער שענק אלטשטאדט 1, פון 7 ביז 8 אוונד. 5939

וואוינונגען, לאקאלען עמפפעהלט און אנ-מעלדונגען נעהמט אן די ביורא „Es - Em" גדאנסקא 28. 5932

צו פערמיטען א גרויס צימער מיט 2 פענ-סטער אויף א געשעפט אויף פיעטריקאווער גאס נור געגען דירה-געלד. צו ערפאהרען ביי הערש-קאוויטש, פיעטריקאווער 60. 5881

פערשידענעס

אכטונג, שטריקער! איך נעהם אן אויף 8-ער און 10-ער שטריק-מאשינען אויף לוין צו ביליגע פרייזען. רעיעלע און גוטע בעהאנדלונג. צו ער-פאהרען אין אדמינ. 5938

כשר'ע געשמאקע און היימישע מיטאגען, ביליגער ווי איבעראל קענט איהר בעקומען נור ביי הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39, פראנט, 2-טער שטאק. 5840

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען
זאוואדזקא 1.
נאר פאר וועגערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען. קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט ראסמעטיק.
-- טעגליך פון 8 פריה ביז 9 אוונד. --
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ. נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען. זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
- בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען
וויזיט 3 זל.

Roczny Wieczorny Kurs Tkactwa

przy **Szkole Przemysłowej**
T-wa Szerz. Oświaty i Wiedzy Technicznej wśród Żydów w Łodzi,
ul. Pomorska 46-48, tel. 163-80
Kancelarja Kursu przyjmuje zapisy od 7-ej do 9-ej wieczorem w poniedziałki, wtorki, środy i czwartki. 998

←מאדערנע ראש-השנה
וואונטש קארטען
דרוקען מיר
אין 6 שפראכען
FUTURA
PIOTRKOWSKA 64
אין פראנט-געשעפט

SALON DAMSKI

p.f. **„LEON"**
Wólczańska 61,
front, II p.
ONDULUJE i STRZYŻE PO CENACH BARDZO NISKICH,
bo w prywatnym mieszkaniu.
Uwaga: Wyuczam **tanio ondulację** nowoczesnym sposobem.
— **Manicur 60 gr.** —

צאהן-ארצט
St. Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-33
צוריקגעקעהרט
נעמט אן פון 10–1 מיטאג און פון 4–7 אוונד

וואונשקארטען

עסטעטיש-שעהן אויסגעפיהרט

קען מען בעקומען אין דער דרוקעריי
בראמבערג און בוים
פילסודסקיעגא 55 (פראנט)

בעמערקונג:
לאזט אייך נישט פערנארען פון די געשמאקלאז-צוזאמענגעשטעלטע גאסען-בלעטלעך

קונסט-פאטאגראפישער אנשטאלט

אויפנאהמעס צו מאטריקולען און פעסער
נור 1 זל. 6 שטיק
רעטושירט, ברוינע פארב, ווי אויך פאסט-קארטען-אויפנאהמען צו ביליגע פרייזען. איך נעהם אן צו קאפירען פון אמאטארען.
L. LAKS מיט אכטונג
זשעראמסקיעגא 84.
צופאהר מיט טראמוואיען 8, 5, 6, 16 און 9.

Zdolna bufetowa

może się zgłosić **do Cukierni**
Gomolińskiego, Przejazd 1

Doktór
Łagunowski
Piotrkowska 70
i róg Traugutta
Tel. 181-83.
choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe
Naświetlania promieniami Roentgena
Przyjmuje od 1-e do 2^{30} od 6 do 8^{30} w., w niedzielę i święta od 9 do 11^{30} rano.
Oddzielna poczekalnia dla pań.

אכטונג!
קראוואטעל-סוחרים!

אין דער בעוואוסטער פראצ. פון ט. הערשקאוויטש, ווערען אויסגעארבייט בינדעס, שלייפען, מושקעס, ראגאטען, און שערצלעך. איך מאך אויך איבער פון אלטע בינ-דעס אויף נייע צו זעהר ביליגע פרייזען.
ט. הערשקאוויטש
וואלבארסקא 31
אין הויף לינקע אפיצינע 2-טען שטאק.

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיסונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער, פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פעלט ארויין אין דעם כים און דער קראנקער איז איז א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קיאקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל גוטע הייל-בעהאנדלונגען אויסגעצייכענט גוט דורך הרויסע פראפעסארען מיט מיינע בע-האנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר דאקטאר בראבירעוויטש בעווייזונגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהר-ליכסטען ברוך. אויך פאר הויקערס, לייזונגען מיט הייל-גארטעלען און שפא-ראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס, ספעציעלע איינלאגען און די שיף קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע אדערן. עמפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אוונד
ארטאפעדישע אנשטאלט
Specialist J. RAPAPORT, Ortoped
von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10,
tel. 221-77, front, parter.
בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבע-דינגט נויטיג. די פלאסטען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר באראנטש, פראפ. ד"ר י. מאריש-לער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע.
מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.
דאנקזאגונג.
איך האלט פאר מיין חוב עפענטליך צו דאנקען דעם גרויסען ספעצ-יאליסט ה' דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 (פראנט, פארטער) פאר זיין וארגפעלטיגע צוזאמונג פון א בעראזש לוים זיין סיסטעם אויף א ברוך. איך בין אלט 74 יאהר און צוליב דעם ברוך האב איך נישט געקענט געהן.
חנוכה פיהל איך מיך זעהר גוט, צו דעם גרויסען ספעציאליסט האט מיך געשיקט דער אלעקסאנדרער רבי ראנצינער, פאר וואס איך דאנק איהם השטיב.
(—) מרדכי גריימאן
אלעקסאנדער, ספאצערא 23.

KOMITET SYNAGOGI przy AL. KOŚCIUSZKI

zawiadamia, że w roku bieżącym kontrola biletów wejścia będzie bardziej ścisła, niż w latach ubiegłych.

Celem uniknięcia nieporozumień i scysji przy wejściu, Komitet ponownie zawiadamia, że osoby, nieposiadające biletów, bezwzględnie do Synagogi wpuszczane nie będą.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, że pozostała ilość biletów na rok 1932/33 jest do nabycia w kancelarji Synagogi w dniu dzisiejszym, od godz. $3^{1}/_{2}$ popoł. do 7 wiecz. oraz jutro, w piątek od godz. 10 rano do 1 popoł.— 5937

Dr. med. **Haltrecht**
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 21-245
נעמט אן פון 8 ביז 11 פריה, פון 1 ביז 2 מיטאג און פון 5–9 אוונד. זונטאג פון 10–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזען.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע
אנדזשעיא 5, טעל. 40-159
נעמט אן פון 8–11 און פון 5–9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9–1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. HELLER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע קראנקהייטען און מענער-שוועכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
טראוגוטא 8, טעל. 89-179
נעמט אן ביז 10 פריה און פון 4—8 אוונט, פאר פרויען פון 4—5 נאכמ. אין א ספעציעלען ווארטע-זאל.

Dr. med **REICHER**
פאלודניאווא 28, טעל. 20193
ספעציאל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג
קינדערלאזיגקייט און סעקסועלע בעראטונגען
צוריקגעקעהרט.
נעהמט אן פון 5 — 8 אוונד.
זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

יעדער איינציגער
האט זיך אי-בערצייגט, אז פאר
מעבעל
דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או"וו צאהלט די העכסטע פרייזען
א. ווייצמאן שענקעוויטש 23
טעלעפאן 00-191.
ביי מיר איז שטענדיג פערשידען געניצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

Dr. med.
W. Eychner
אקושעריע און פרויען-קראנקהייטען
וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4
(נעבען קינא „טשארי") טעל. 72-134
נעהמט אן פון 2½ – 4 און פון 7 – 8 אוונד

Dr. J. HERSZFINKIEL
זשעלאנא 8a
טעל. 87-111
צוריקגעקעהרט. 8069

דר. מעד. בערמאן
צעגעלניאנא 15, טעל. 07-149.
ספעציאל-ארצט פאר הויט- און געשלעכטס-קראנקה. מענער-שוועכע בעהאנדלונג א. סעקסועלע בעראטונג, נעמט אן פון 8–11 פריה און פון 4–8 אוונד.
זונטאג פון 9–1 בייטאג.
פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזען

קלעפסידרעס

צו זעהר ביליגע פרייזען
נעהמט אן די דרוקעריי פון
„בייעם פאלקסבלאט"
די קלעפסידרעס ווערען אויסגעפערטיגט אין משך פון 1 שעה אויסגעפערטיגט און פונאנדערגעשיקט איבער דער שטאט.

אנאנסען-פרייז פאר א מילימעטער-שורה
פאר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט 8 שפאלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ 60— „ „ „ „ „ 4 „
זאכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ 18— „ „ „ „ „ 8 „
אויסער דער שטאדט 50 פראצ. טייערער, אויסלאנד 100 פראצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. א ווארט

נעקראלאגען—20 גר. א מ/מ (אין דער זייט 8 שפאלטען) קליינע אנאנסען ביז 15 ווער-טער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע ווארט — 10 גר.

אבאנאמענטס-פרייז:
אין לאדז — 4 זלאטעס א חודש מיט אפטראגען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא—1 דאל.

פעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פרינציפיעל דעם אינהאלט פון דער אנאנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אנאנס אדער צוריקצוצאהלען פאר דעם אנאנס

פאר'ן אינהאלט און טער מין פון די אנאנסן איז דער פערלאג נישט פעראנט-ווארטליך. די אדמינ. איז אפען בייטאג און ביינאכט.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.